

AGU

3-

AFA NIEUWSBRIEF

APRIL '95, NR. 1
(verschijnt maandelijks)

EEN TOELICHTING:

DEZE LANDELIJKE AFA-NIEUWSBRIEF HEEFT VOORNAMELIJK TOT DOEL:

HET ELKAAR INFORMEREN OVER PLAATSELIJKE AFA-AKTIVITEITEN EN EXTREEM-RECHTS-"INCIDENTEN". DIT INFORMEREN ZAL VOORAL BESTAAN UIT HET VERZAMELEN VAN NIEUWS UIT LOKALE- EN REGIONALE BLADEN.

UITERAARD KUNNEN DE DIVERSE BIJ AFA AANGESLOTEN GROEPEN OOK EIGEN MEDEDELINGEN, AANKONDIGINGEN, NIEUWTJES, ARTIKELN, VISIE-STUKKEN, ETC., ETC. NAAR HET NIEUWSBRIEF-ADRES STUREN !!

ALLE STUKKEN KUNNEN EEN WEEK VOOR EEN LANDELIJKE AFA-VERGADERING VERZONDEN WORDEN NAAR HET AFA-ZWOLLE ADRES:

|| p/a P. Steijnstraat 165,
|| 8022 TE Zwolle

HOPELIJK GROEIT DEZE LANDELIJKE NIEUWSBRIEF UIT TOT EEN GOED, INTERN, KOMMUNIKATIEMIDDEL EN KUNNEN DE VELE BIJ AFA AANGESLOTEN GROEPEN OP DEZE WIJZE VAN ELKAAR "LEREN", IDEEËN OPDOEN, ENZOVOORTS. DIT LUKT OVERIGENS ALLEEN ALS ZWOLLE MAANDELIJKS VANUIT HET LAND ARTIKELN e.d. KRIJGT OPGESTUURD! DUS.....

DEZE MAAND o.a.:

uit het "Loeder"-archief "Vrouwen en Extreem-Rechts", Wat en wie is KURF?, AFA-Groningen bestrijdt CD-campagne, info over het Ned. Blok, CD klaagt AFA-Twente aan, AFA-Zwolle opent aanval op Zwolse Courant, AFA-Nijmegen, hakenkruisen van appeltaart (??) in Kampen, BVD-jaarverslag 1994, "Fuck the Bolk" in Nijmegen, Kusters en Homan samen??.....

AFA-NIEUWSBRIEF

AFA, verder komen tegen fascisme!

Sinds eind 1992 bestaat het landelijke samenwerkingsverband AFA (Antifascistische Aktie). In die tijd werd er met een aantal maanden gepoogd antifascisten/s te organiseren in een landelijk overleg. Het lukte echter nauwelijks om boven louter persoonlijke en vrijblijvende kontakten uit te komen. In september van dat jaar bleek een andere structuur noodzakelijk om tegenweer te bieden aan een nazi-koncert in Hoek van Holland. AFA was geboren!

AFA is een landelijke organisatie, bestaande uit 24 lokale groepen. Kort gezegd komt de doelstelling op een viertal zaken neer. Te weten de bestrijding van extreem-rechts in woord en daad, het wegnemen van de voedingsbodem van (de groei van) extreem-rechts, het tegengaan van vooroordelen bij de bevolking en het deelnemen aan initiatieven van verzet tegen de algemene verrechtsing. We willen bouwen aan een aanspreekbare en openlijke antifascistische organisatie.

In de praktijk ligt de nadruk met name op de bestrijding van racistische groepen als het OSL, het Nederlands Blok en de CD en nazistische clubs als de CP'86 en het ANS. AFA, als links-radikale organisatie, wil echter meer. Fascisme heeft immers niet alleen gevolgen voor migranten. In de toekomst zal het belangrijk zijn verder te denken, verder te werken aan activiteiten rond bijv. de positie van de vrouw en de rol van de regering of het bedrijfsleven. We willen geen centimeter ruimte voor neo-nazi's, maar van onderdrukkend overheidsoptreden tegen vluchtelingen of seksueel geweld zijn we ook niet gediend. Radikale antifa-strijd zal verder moeten gaan dan het achterna rennen van extreem-rechtse bijeenkomsten.

AFA is een basisorganisatie. De kracht ligt bij de plaatselijke groepen. Daar lopen de kontakten, worden discussies gevoerd, kan gemobiliseerd en informatie verspreid worden. Landelijk is er regelmatig overleg om lokale activiteiten en andere initiatieven kort te sluiten. Ten slotte is er een landelijk sekretariaat wat uitvoerend werk doet, contact met andere landelijke groepen onderhoudt en een doorgeefluik voor en van de media is.

AFA is een aktiegroep. De meeste akties vinden natuurlijk op lokaal of regionaal nivo plaats, van verstoringen en andere direkte aktie tot manifestaties, feesten en thema-avonden. Landelijk zijn er de afgelopen 2 jaar een aantal grotere campagnes gevoerd. De middelen, de vorm en de omvang van AFA-akties verschillen van groep tot groep, van situatie tot situatie. We denken echter wel dat op dit moment onze akties zo openbaar en zo breed mogelijk moeten zijn. En in principe geweldloos. De afgelopen jaren zijn er successen geboekt en blunders gemaakt, is er gejuicht en gejankt. Het is een goeie zaak dat AFA nog aan de weg wil timmeren, maar we zijn er nog lang niet. Discussies, intern en naar buiten, blijven onvermijdelijk en noodzakelijk. En, gelukkig, de strijd tegen fascisme is niet in je eentje te winnen. Er kunnen niet genoeg nieuwe mensen, nieuwe meningen mee aan de slag gaan! Veel sukses en tot ziens,

AFA-Nijmegen
p/a Assata Info
Begijnenstraat 34, 6511 WP
Nijmegen (080-238162)

Zwolse Courant,
5 april 1995

Hakenkruisen op schoolraam

KAMPEN – Onbekenden hebben hakenkruisen getekend op ramen van een school aan de Kalmoesingel in Kampen. Ze deden dat met een apeltaart. Bovendien werden drie fietsenrekken van de school in een sloot gegooid.

Anti-Fascisme
Actie bestrijdt
CD-campagne

GRONINGEN – Onbekenden hebben gisteravond in de binnenstad en in enkele wijken letterlijk folders rondgestrooid van de Centrum Democraten (CD). In de folders werden de mensen opgeroepen om morgen tijdens de verkiezingen voor provinciale staten op de CD te stemmen. Leden van de Anti-Fascisme Actie (AFA) die door wijkbewoners gewaarschuwd werden hebben er meteen op gereageerd. De gehele binnenstad werd door de AFA-leden uitgekamd en alle folders die ze op hun weg tegenkwamen werden door hen in vuilniszakken gestopt en meegenomen ter vernietiging.

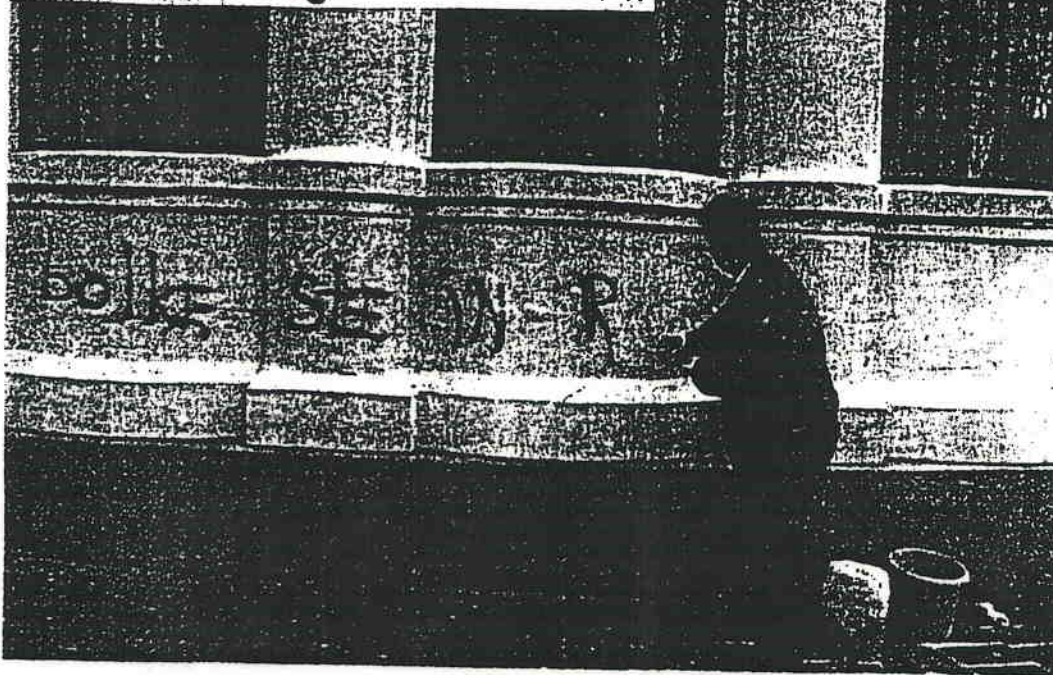
Een woordvoerder van de AFA zegt dat bij hem thuis momenteel zes volle vuilniszakken staan. De meeste folders hebben de AFA-leden opgehaald in het centrum en aan de Bedumerweg, de Korreweg en het Noorderplantsoen. Twee CD-mensen reden in een auto rond en gooiden de folders om de zoveel tijd gewoon uit het raam. Het is toch absurd om dat in wijken te doen die juist heel bewust met het milieu proberen om te gaan," aldus de AFA-woordvoerder die zich Bert noemt.

Woordvoerder E. Perselius van de CD in Den Haag zegt dat de folders niet van de CD afkomstig kunnen zijn alhoewel het telefoonnummer van de CD in Den Haag erop staat. De CD gebruikt volgens Perselius landelijk slechts één standaardfolder met ook slechts één postbusnummer. Het postbusnummer op de gewraakte folder is geregistreerd in Vlagtwedde.

gld. 9-3-95

Wordt het geen tijd
voor een
bolkade tegen racisme?

Medewerkers van de CVD hadden de hele dag hun handen vol aan het schoonmaken van de bekladde stembureaus.

Foto: Ger Loeffen

Stembureaus beklad met leuzen tegen Bolkestein

Door onze verslaggeefster

NIJMEGEN - Een twintigtal stembureaus in Nijmegen-Oost en in de Benedenstad is gisteren beklad met de anti-Bolkestein-leus: 'Bolkestein, racistisch zwijn'. Ook op het stadhuis, dat eveneens als stembureau dienst deed, was deze tekst gespoten.

De Centrale Vervoersdienst heeft de gehele ochtend en middag rondgereden om de bekladde muren schoon te maken. Op het stadhuis moesten de schoonmakers zelfs tweemaal in actie komen. Want toen de leus aan de zijde van de Burchtstraat was weggepoetst, konden ze aan de andere kant aan de gang. In die tussentijd was er namelijk ook geklad op het stadhuis aan de zijde van de Nieuwstraat, aldus een woordvoerder van de gemeente.

'Fuck de Bolk' mag niet in gemeentevitrine

Door onze verslaggever

NIJMEGEN - Een klein Nederlands vlaggetje. Met stift is er 'Fuck de Bolk' op geschreven. Het hing in een van de gemeentevitrines.

„Ter omlijsting”, volgens Wilbert Schapendonk van informatie- en actiecentrum Assata, die de vitrine heeft ingericht. „Beledigend”, volgens de VVD.

Schapendonk vindt het allemaal een beetje overdreven. Dinsdag richtte Assata de vitrine in om aandacht te vragen voor een aantal antidiscriminatie-initiatieven en publicaties van Assata.

Fractievoorzitter Astrid Keijl van de VVD noemde tijdens de vergadering van de commissie Algemene Zaken een dag later de vlag „niet passend”. In de reglementen over het (gratis) gebruik van de gemeentelijke vitrines staat onder andere dat teksten niet beledigend voor groepen of personen mogen zijn.

Dat was in deze wel degelijk het geval, volgens Keijl. Burgemeester Ed d'Hondt was het daar mee eens en zegde toe dat het vlaggetje zou worden verwijderd. Vertegenwoordigers van De Groenen en Groen-Links noemden nog even de Grondwet aangaande vrijheid van meningsuiting, maar dat bleef zonder effect.

Carin Brunenberg, secretaris commissie Algemene Zaken: „Het is een gemeentelijke vitrine. Als zoiets in eigen beheer gedaan wordt, weet ik niet of het als beledigend te vervolgen is, maar in een gemeentelijke vitrine kan het gewoon niet. Dus hebben we Assata keurig gevraagd of ze het vlaggetje weg zou willen halen.”

Ook beledigend

Schapendonk: „Dat vlaggetje hing daar om de antipathie die veel mensen jegens Bolkestein voelen, te uiten. Iedereen heeft dat vlaggetje met 'Fuck de Bolk' op tv en in

de Volkskrant kunnen zien. En ik vind de uitspraken van Bolkestein over het vreemdelingenbeleid ook knap beledigend.”

De vitrines vallen onder de verantwoordelijkheid van het Open Huis. Rosé van Aalst van dat Open Huis: „Wij hadden eigenlijk moeten kijken wat erin werd gehangen. Dat is niet gebeurd. We hebben er gewoon niet op gelet. De vitrines staan er al vanaf 1982 en er is nog nooit zoiets gebeurd. Ja, toch een keer eerder, geloof ik. Ook met Assata, maar dat weet ik niet zeker.”

Een Assata-medewerker: „Dat klopt ja. Dat was in 1990. Toen kwamen we met een zeer onthullend boekje over de Nijmeegse PID (Politie Inlichtingen Dienst), zeg maar de BVD van Nijmegen.”

Het gewraakte vlaggetje is inmiddels verwijderd. „Onder protest”, aldus Wilbert Schapendonk, die voor de vorm nog een brief aan de gemeente zal schrijven.

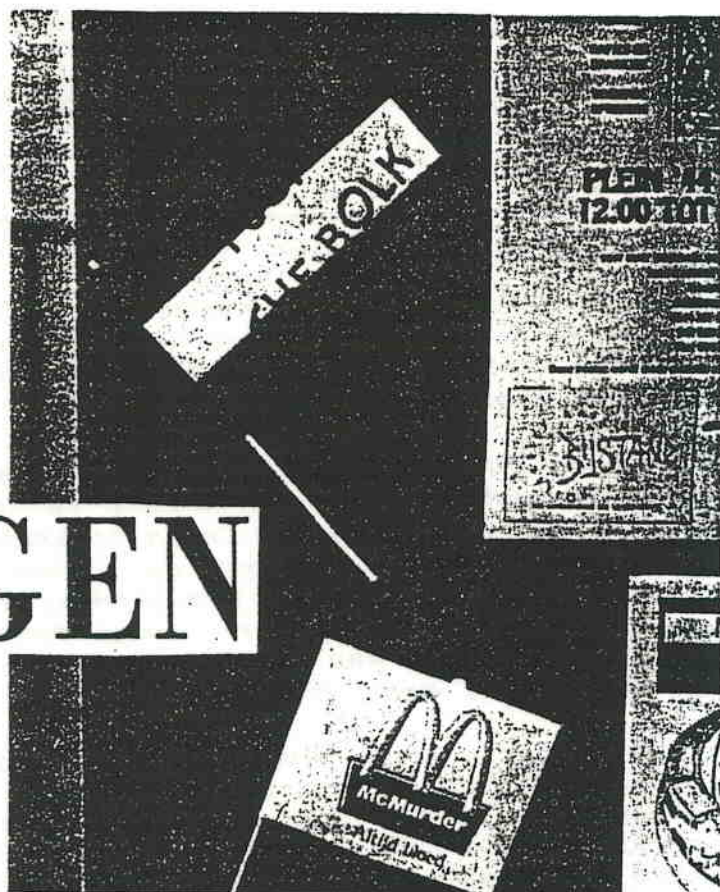
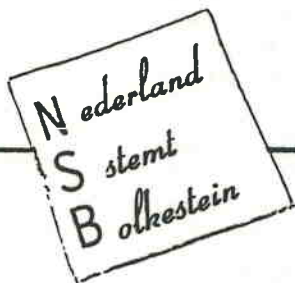
gld. 8-4-95

Goeie thema-editie van
 "Jeugd & Samenleving"
 (1/2 1995) over jongeren en
 extreem-rechts (112 p.)
 met foto's, cijfers & inter-
 views. Te bestellen door
 f17,50 te storten op giro
 2956 320 tnv. Jeugd en Samen-
 levings - Amersfoort o.v.v.
 1-2/95. Adnrader vld week!

NIJMEGEN

Fuck de Bolk

Het gewraakte vlaggetje, nog voordat het uit de gemeentevitrine werd verwijderd.

Foto: Joris Kilnenbijl

9ld, 8-4-95

Voor Bolk & Vaderland

WORP HOOFT BOM OP KOSTO'S WOONST?

Als Pieter Corneliszoon Hooft vorige week door Amsterdam had gedompt, dan zou de politie hem van zijn rijwiel gesleurd hebben. Als hij bij het verhoor had gezweven en irritant met zijn vingers op tafels was gaan tikken, dan had de rechercheur hem gedreigd zijn handen zo strak te boeien dat hij het zou uitgilden van de pijn. En als hij zijn ogen had gesloten, dan had hij te horen gekregen dat hij van zijn stoel geschopt zou worden teneinde hem wakker te maken.

Maar Hooft leefde gelukkig vier eeuwen geleden en was zelf onderzoeksrechter.

Waarom zou de politie Hooft opgepakt hebben? Omdat ze in hem de Rara-bommenwerper zagen. Die schreef immers in een brief het woord *burgemeester* als: *burgermeester*.

En dat is precies de schrijfwijze die P.C. Hooft in zijn *Nederlandse Historiën* ook welbewust en consequent gebruikt, of het nu

jagumeastre had geheten, dan zouden we hem nu *jagemeester* moeten noemen.

In het grootste Engelse woordenboek vinden we wel het woord *burgermeester* (burgomaster, burghermeester) maar niet *burgemeester*. In de tijd dat Nederlandse termen in Engeland dagelijks gebruikt werden, heette de man dus *burgermeester*. Goethe schrijft wel eens *Bürgermeister*, met in de beroemde zin *Einmal Bürgermeister* alzeit *Bürgermeister* heet hij toch *Bürgermeister*.

Ik beweer niet dat de Rara-bommenwerpers en de journalisten van *OPstand* even welbewust als Hirold gekozen hebben voor de spelling *burgermeester*. Ik ken de journalisten van *OPstand* trouwens niet. Ik weet wel dat *burgermeester* beter is dan *burgemeester* en dat het verheugend is dat ondanks het Groene Boekje duizenden Nederlanders

hardnekkig *burgermeester* blijven zeggen, en dus ook schrijven.

Het lijstje opvallende woorden dat de politie in de brieven van de Rara de moeite van het noteren waard vond is hilarisch. Agenten vinden de woorden *hypocrisie* en *illegale debet* kennelijk buitengewoon buitenissig. Als in twee stukken die woorden voorkomen, zo redeneert de politie, dan moeten die twee stukken door eenzelfde persoon geschreven zijn. Op die grond zou A. Kosto zelf al lang gearresteerd moeten zijn, want hij bediende zich ook van deze woorden.

Lachwekkend wordt de agent die, terwijl hij de gewoonste woorden niet kent, drie woorden van de aanduiding 'schrijffout' voorziet. Bedoeld is kennelijk: 'Spelfout'. De woorden *kakafonie*, *burgermeester* en *politiecorps* moeten volgens het Groene

Boekje van de ijverige agent gespeld worden als *kakafonie*, *burgemeester*, en *politiecorps*.

Kakafonie is inderdaad fout, maar ik zou niet graag iedereen te eten krijgen die dat woord zo uitspreekt.

Het woord *politiecorps* hoort thuis in het Nationaal Dialect. Wist u dat het *officiërcorps* maar *officierscorps* moet zijn? Eigenlijk gaat het bij *korps* en *corps* om schrijfwijzen van twee totaal verschillende uitgesproken woorden. Je hebt het Frans uitgesproken woord *corps* (kor) en het Nederlandse *korps*. De bommenwerpers zijn kennelijk keurige lieden die het lichaam van de politie op zijn Frans uitspreken. Des te merkwaardiger dat de politie niet valt over de spelling van het woord *communiqué* als *kommunikee*. De agent dacht kennelijk dat het zo moest.

Zal ik nu maar toegeven dat ik die bom naar Kosto heb gegooid? Nee, laat de politie

eerst nog maar een paar figuren slaan, boeien en schnppen.

Als u ongestoord wilt fletsen, denk er dan aan altijd het Groene Boekje te raadplegen. Een schrijffout en morgen zit u met geboeide handen op de schopstoel.

Ieder verstandig mens begrijpt dat als een actiegroep zo stuit als Rara, ze daar ook wel zullen oppassen in hun brieven geen aanwijzingen te geven over hun identiteit. Ieder verstandig mens begrijpt dat de daders van de aanslag en de journalisten van *OPstand* uit eenzelfde milieu komen, waarmee nog niet gezegd is dat ze voor elkaar dans aansprakelijk zijn.

Ieder verstandig mens begrijpt dat de vergelijkende tekstanalyse niet op grond van zulke kleine briefteksten tot een oordeel kan komen. Maar bij de politie werken kennelijk geen verstandige mensen.

(VK, Kultuur en Bülöge 7-4-95)

Toespraak AFA op de KURF-betoging in Utrecht (18 maart 1995)

Goedemiddag, hooggeachte mede-antifascisten en antifascisten!

Namens het landelijk samenwerkingsverband AFA (Antifascistische Aktie) wil ik tijdens deze fantastische demo graag enkele woorden tot u richten. Want de gebeurtenissen twee weken geleden hier in Utrecht staan niet op zichzelf.

Richting de verkiezingen van de Provinciale Staten probeerde extreem-rechts, met name het ND (u weet wel, van die geluidsvagen) en de Nationaal Socialistische Volkspartij/CP'86, met soms wekelijks regelmaat de straat op te gaan. Van Venlo, Arnhem en Apeldoorn tot Leeuwarden, Rijswijk en Wadenoijen. In alle gevallen besluit de burgemeester uiteindelijk tot een verbod op grond van openbare orde. Voorwaar, niet alleen een gemakkelijke, maar ook een hypocriete en gevaarlijke keuze!

Gemakkelijk, omdat gemeentes met een simpel verbod menen de rust, de orde op straat veilig te hebben gesteld. Wat een illusie te denken dat met een verbod op haar acties extreem-rechts zélf buiten gevecht gesteld is. In bijvoorbeeld Duitsland zien we verboden partijen snel onder een andere vlag elders opduiken.

Hypocriet, omdat de gevestigde politiek met een verbod haar handen in onschuld kan wassen. Hoe onterecht! Het lijkt alsof een verbod op de knuppels van extreem-rechts de vetten van intocelijk-rechts ook maakt. Een interessante vraag: wat is eigenlijk dodelijker, nazi-geweld van wat randgroep-organisaties of het vluchtelingenbeleid van Fort Europa en haar Nederlandse regering?

Gemakkelijk, hypocriet, maar het gebruik van het openbare orde artikel is bovenal gevaarlijk. In Rotterdam op de februari-staking herdenking en in Utrecht een week later zagen we hoe 'de openbare orde' algemeen gebruikt kan worden. Beide keren werden bijna 200 antifascisten (en mensen die daar blijkbare op leken!) preventief achter slot en grendel gezet. Beide keren kreeg extreem-rechts daardoor de kans nog eens ongestoord te handelen. In Rotterdam werden voorbijgangers lastiggevallen, antifa's mishandeld. Vanuit Utrecht konden de bruinherden zonder problemen marcheren in Zeist en Amersfoort. Opstellen had z'n werk goed gedaan. Niet de CP is het probleem, maar al die vervelende tegen-acties, zo klonde de zielige burgervader.

Natuurlijk, het zijn maar wetsartikelen (openbare orde, art. 140), natuurlijk extreem-rechts is een openbare orde probleem, de CP'86 is een organisatie die het plegen van misdrijven tot doel heeft. En daarom zal ze uiteindelijk verboden worden na het proces wat het Openbaar Ministerie op 21 maart tegen dit tuig begint.

Maar het zijn ook maar middelen, strategische keuzes die je maakt in de strijd tegen extreem-rechts. De ene keer kan een proces helpen, een handtekeningenlijst en een pak folders. De andere keer een verstorning of een lading verfbommen. Het zijn

maar gekozen aktievormen. En in die keuze is er, denk ik, maar één middel wat extreem-rechts werkelijk tegenhoudt. En dat is niet een openbare orde (die ook antifascistes oppakt), en dat is niet een art. 140 (wat legale misdaden ongemoeid laat). Dat is een veerbare en betrokken samenleving. Een samenleving die het voor haar inwoners/sters opneemt, die niet bang is geweld tegen zg. 'minderheden' aan te pakken. Een samenleving die veert wat voor rottend vlees ze soms in de kuip heeft.

Want, laten we eerlijk zijn. In essentie zijn partijen als de GP'86 en het Nederlands Blok niets meer en niets minder dan gewelddadige nazi-organisaties. Anti-democratische clubs die de vervolging en de kampen voor niet-blanken al in hun kop hebben. Het leiders die de uitsluiting en opsluiting van AIDS-patiënten, politieke tegenstanders, homoseksuelen en de MTV-jeugd al in de pen hebben. Die de rechten van arbeidersorganisaties willen bekorten en vrouwen terug willen dwingen naar haar zg. 'natuurlijke voorbestemde' plek. Terug in de keuken, terug naar haar taak als moeder en verzorgster, terug onder het gezag van de man.

En dit allemaal vanwege het waanidee van een zuiver, sterk Diets volk. Alsof er geen rest van de wereld bestaat, alsof er geen werkelijke tegenstellingen in die wereld bestaan. Laten we er gezamenlijk voor zorgen dat die nazidroom geen millimeter kans krijgt: organiseer je, sluit je aan, wordt actief, op je eigen manier!

Schreeuw het muren, dat eenieder het
hoort. Fascisme, fascisme, fascisme
is moord!

Komitee Opstandig

Tegen oncontroleerbaar optreden van politie en justitie

Giften ter ondersteuning van de
werkzaamheden van het komitee en ter
ondersteuning van het juridische proces van
stichting Opstand zijn hard nodig.
Maak uw bijdrage over op

giro 609060

t.n.v. solidariteitsfonds XminY
Keizersgracht 132, Amsterdam
o.v.v. komitee Opstandig

Komitee Opstandig
p/a Keizersgracht 132
1015 CW Amsterdam
tel. 020-6279661

Verkeerd sjaaltje

Wie zaterdag in het centrum van Utrecht een verkeerd sjaaltje of verkeerde schoenen droeg, was daardoor voor de politie een verdachte antifascist. 186 personen met zo iets als een antifascistisch uiterlijk weigerden in de buurt van het Domplein rechtsomkeert te maken; zij werden gearresteerd en afgevoerd naar het voetbalstadion Galgenwaard. Allemaal omdat de politie een treffen wilde verhinderen tussen CP'86-demonstranten en linkse tegendemonstranten.

Natuurlijk, dergelijke confrontaties plegen zelden goed af te lopen, en daarom deed de politie er goed aan een botsing te rkomen. Maar het middel deugde niet. De potentiële demonstranten en tegendemonstranten werden niet geselecteerd op het dragen van uniformen, helmen, provocerende insignes, spandoeken of knuppels, maar op kleding die bij een grote categorie jongeren gangbaar is. Op grond van zo'n vaag en wijdverbreid kenmerk behoren mensen niet in hun bewegingsvrijheid te worden belemmerd.

Een opmerkelijk ruime uitleg van artikel 435a van het Wetboek van Strafrecht leidde tot het terugsturen en oppakken van winkelpubliek. Misschien is ook wel iemand in Galgenwaard terechtgekomen omdat zijn fiets op het Domplein stond. Met zo'n 'sjaaltjes-beleid' doen de autoriteiten zichzelf op den duur de das om.

(gld, 7-3-95)

7-3-95

Politie stuurt namens Assata protestpetitie
NIJMEGEN - Op verzoek van enkele tientallen jongeren van het linkse actiecentrum Assata, heeft de Nijmeegse politie zaterdagavond per fax een petitie gestuurd naar haar Utrechtse collega's. De groep kwam die avond naar het hoofdbureau, 'als uiting van solidariteit' met de in Utrecht opgepakte anti-fascisten. In een verklaring werd afkeuring uitgesproken over het politie-optreden in de Domstad. Met de belofte van de dienst-doende politieman de petitie 's avonds naar Utrecht te faxen, verlieten de jongeren het bureau.

9ld. 060395

'Nooit meer petitie's faxen naar andere korpsen'

Nijmeegse politie reageert 'fronsend' op actie van wachtcommandant tijdens demonstratie anti-fascisten

Door onze verslaggeefster

NIJMEGEN - "Met lichtelijk gefronste wenkbrauwen heb ik het bericht in de krant gelezen." Zo reageert Willem van Herwijnen, hoofd voorlichting van de Nijmeegse politie, op de bereidwilligheid van de coördinator van dienst (de wachtcommandant) om afgelopen zaterdag een petitie van Nijmeegse anti-fascisten naar zijn Utrechtse collega's te faxen.

Enkele tientallen anti-fascisten, gewapend met spandoeken en de

petitie, waren die avond naar het hoofdbureau aan de Martenburgerweg getogen. Het was een gebar van solidariteit met de dikke honderd gelijkgestemden, die eerder die dag waren opgepakt in Utrecht tijdens een demonstratie tegen de extreem-rechts CP'86. In hun verklaring hekelden de Nijmegenaren in scherpe bewoordingen de actie van de Utrechtse politie.

De coördinator van dienst, die het gezelschap zaterdagavond te woord stond, kreeg de vraag voorgelegd of hij de boodschap naar zijn colle-

als politieman en ook niet als mens", hief hij de zitting op.

De Nijmeegse korpsleiding is eenszins in verlegenheid gebracht door de wel erg hartelijke ontvangst van de anti-fascisten. Voorlichter Van Herwijnen heeft gistermorgen direct een telefoontje gepleegd naar Utrecht om 'de zaak uit te leggen'.

"Ik wilde even weten hoe die fax was overgekomen. Heb ze uitgelegd dat we daarmee als Nijmeegse politie geen motie van afkeuring wilden laten horen aan hun adres. Dat begrepen ze", aldus Van Herwijnen. "Ik denk wel dat we in de

toekomst niet meer zo makkelijk zo'n petitie zullen faxen", laat hij daar veelbetekend op volgen.

Ruimhartig

Joop Servaas, woordvoerder van de Utrechtse politie, laat desgevraagd weten dat hij tevreden is met die uitleg. "Toen Van Herwijnen mij belde, wist ik eerst niet waar hij het over had. Vanmorgen (maandagochtend, red) om negen uur kwam ik die fax tegen. Omdat er geen begeleidend kattedellekje bij zat met zo iets als 'de groepjes van de Nijmeegse politie', kwam ik niet

op het idee dat die petitie door hi gestuurd was. Ach, we krijgen hi zo vaak berichten van de mee vreemde figuren die kennelijk o faxnummer kennen, dat ik da niet zo erg van opkeek. Die an fascisten in Nijmegen hebben n tuurlijk het volste recht om o optreden van zaterdag af te ke ren. Maar waarom faxen ze zo petitie dan niet zelf naar ons aldus Servaas. Met een ruimhartig: 'no ha: feelings', staat er wat hem betr een punt onder dit Nijmeeg Utrechtse akkefietje.

Postadres: Postbus 16005, 3500 DA Utrecht
Aan de

Beroekadres:
Herculesplein 207
Utrecht
telefoon: (030) 303911

ZWOLLE

Kabinet
24 maart 1995

Geen geweld verwacht

Geachte

Op 4 maart jl. bent u aangehouden tijdens het politie-optreden ter handhaving van het demonstratieverbod te Utrecht.

Misschien hebt u al via de media vernomen dat tegen u geen strafvervolgning zal worden ingesteld. Ik vind het echter juist om u ook persoonlijk van mijn beslissing in kennis te stellen. De reden dat ik geen strafvervolgning zal instellen is dat, wanneer ik het gewicht van de overtredding en het feit dat u bent aangehouden en enige tijd bent vastgehouden in aanmerking neem, ik het niet meer nodig acht daarnaast ook nog een strafvervolgning in te stellen.

Tegelijkertijd wil ik ook van de gelegenheid gebruik maken om u te wijzen op de mogelijkheid om gebruik te maken van de binnen de politieregio Utrecht geldende klachtenregeling. Mocht u van deze mogelijkheid gebruik willen maken dan kunt u de klacht, bij voorkeur binnen vier weken, indienen bij de korpschef van de politieregio Utrecht, Postbus 8511, 3503 RM Utrecht. Een folder over de klachtenprocedure heb ik te uwer informade bijgevoegd.

Tot slot merk ik nog op dat van uw aanhouding geen aantekening zal worden gehouden in de politiele en justitiele registratiesystemen en dat eventuele foto's, die zijn gemaakt, zullen worden vernietigd.

Ik vertrouw erop u hiernede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
de hoofdofficier van justitie,

R.B.M.
R.B.M. Berger.

Wie het drie weken geleden in een gemiddeld café had over Kurf, kon op louter niet-begrijpende blikken rekenen. Kurf? Nooit van gehoord. Die situatie is radicaal veranderd na de massarrestaties van anti-fascisten, twee weken geleden. Plotse-ling profileerde het Komitee Utrecht tegen Racisme en Fascisme, kortweg Kurf, zich als spreekbuis van weldenkend Utrecht. Wat is het Kurf eigenlijk? Hoe verhoudt het Kurf zich ten opzichte van andere groeperingen? En wat wil deze actiegroep?

Minder politie bij betoging

Van een onzer verslaggevers

Utrecht - De politie in Utrecht zal bij de demonstratie van het Komitee Utrecht tegen Racisme en Fascisme (Kurf) zaterdag zeker niet zoveel personeel inzetten als twee weken geleden. Het Kurf verwacht zaterdag om 14 uur op het Domplein zo'n duizend demonstranten.

Volgens een woordvoerder van de politie is er geen indicatie dat er bij de demonstratie zaterdag geweld gebruikt zal worden. De politie zal wel een M.E.-peloton achter de hand houden voor het geval zich onregeligheden voor doen. De demonstratie zal begeleid worden door reguliere politie.

Het Kurf demonstreert tegen de toenemende verrechtiging en het opkomend fascisme. De bijeenkomst dient ook als protest tegen het politie-optreden van 4 maart. Toen werden mensen massaal aangehouden die wilden demonstreren ondanks een verbod van burgemeester Opstelten. Ook werden op grond van het omstrede artikel 435a van het wetboek van strafrecht mensen aangehouden op uiterlijke kenmerken als haardracht en kleding.

Volgens het bestuurslid van CP'86 Mordant hebben enkele extreem-rechtsen het plan opgevat zich bij de demonstratie aan te slui-

ten, omdat ook zij tegen het optakken van mensen op uiterlijke kenmerken zijn. CP'86 zal echter zelf geen actie organiseren, aldus Mordant.

Over het verloop van de demonstratie zou vanmiddag verder worden gesproken. De politie wil een aanspreekpunt. Het Kurf overweegt het instellen van een eigen ordedienst.

Overigens heeft het politie-optreden op de werkvloer in de diverse politiebureaus veel discussie opgeleverd. De voorzitter van de regionale dienstcommissie (de ondemingsraad van de politie) heeft echter nog niets vernomen over de grote onvrede onder agenten over het gebruik van het omstrede artikel 435a. Bij de dienstcommissie komen klachten van agenten terecht over bijvoorbeeld zwaar en onaangenaam werk.

Op pagina 12:
Kurf bestrijdt fascisme met open vizier

Kurf bestrijdt fascisme met open vizier

Door Dirk-Jan Stip
Utrecht

Het onblijfe dat de leden van het Komitee Utrecht tegen Racisme en Fascisme op een doordeweekse dag genieten is biologisch dynamisch. Brood en beleg uit de biologisch dynamische landbouw. En waarom ook niet: wie strijdt voor een maatschappij zonder racisme en fascisme, heeft kennelijk ook hart voor het welzijn van de rest van de wereld.

Aan tafel — brood met jam — zit Jean-Pierre Koreman. Over het noemen van zijn naam in de krant doet hij niet moeilijk. Dat is een duidelijke kentering met twee, drie jaar geleden. Toen nog omhelsende leden van het Kurf en andere 'progressief linkse' organisaties de anonimiteit met graagte. Waren toen nog veel gezichten bedekt door de sinistere Palestijnensjaal, nu is van anonimiteit nauwelijks nog sprake. „We laten ons niet langer in de angstspiraal duwen,” zegt Koreman. „Dat is immers wat de fascistengraag willen. We laten ons niet intimideren. Neemt overigens niet weg dat de aanhangers van extreem-rechts echt gevaarlijk zijn: ze hebben veroordeelde moordenaars binnen hun geleiden.”

De huidige leden van het Kurf (ruim 80) komen uit allerlei geleiden van de bevolking. Oorspronkelijk is het Kurf ontstaan als de Initiatiegroep tegen Racisme en Fascisme, een groep verontruste Utrechtse samenkwam in verband met het mogelijke invoeren van de legitimatieplicht in '92. Kracht van het Kurf ten opzichte van an-

dere organisaties in Nederland is de sterke verbondenheid met de andere stads groeperingen. Zelfs in Amsterdam, dat toch een sterke antifascistische traditie heeft, ontbreekt het vreemd genoeg aan coördinatie tussen gelijkgestemden. Weliswaar is er het Autonoom Centrum in de Klinkerstraat, maar vanwege het radicale (krakers-jimugo lukt het nog niet om een breed platform van anti-fascisten/racisten te krijgen. Kerk en advocatuur, juist sterk binnen het Kurf, houden zich in Amsterdam verre van de Autonomen uit angst betrokken te raken bij gewelddadige confrontaties.

Het Kurf daarentegen neemt deel aan stadsvergaderingen waar ook andere groeperingen aanwezig zijn. Het Komitee is een volkomen zelfstandige organisatie, maar wel gelieerd aan de AFA (Anti Fascistische Aktie). AFA is in anti-fascistisch Nederland de spin in het web. Via het Nijmeegse hoofdkantoor vindt verspreiding van nieuws en actie-oproepen plaats. Een demonstratie tegen nazis in Utrecht wordt tevoren besproken op de maandelijkse vergadering van het AFA waar alle regionale AFA-afdelingen en andere gelieerde groepen bijeen komen. Op die manier kan een Utrechtse demonstratie meestal op demonstranten uit de rest van het land rekenen. Nederland is trouwens rijk aan anti-fascistische/anti-racistische organisaties. Alleen in de provincie Utrecht al is er het Anti Discriminatie Overleg (ADO), diverse Anti Discriminatie Bureaus (ADB's), Landelijk Bureau Racismebestrijding (LBR), Meidpunt Utrecht tegen Discriminatie (Muidt), Fascisme Onderzoek Kollektief (FOK),

Steunpunt Anti-Rassen Discriminatie (Stard). Ook zijn er groepen die zich nauw verbonden voelen met de doelstelling. De werkgroep Kerk en Vrede in Utrecht bijvoorbeeld en De Expeditie (centrum voor geweldloosheid) in Amersfoort.

Die relatief fijnmazige organisatie is de kracht. Het is opmerkelijk genoeg juist de grote zwakte van extreem-rechts. Leunt extreem-rechts meestal op één of twee kopstukken, het netwerk van actiegroepen en gelijkgestemde organisaties kent een veel sterkere verbondenheid en 'vastigheid'. Veel actievoerders draaien al jaren mee in het circuit.

Extreem-rechts en progressief links hebben overigens ook overeenkomsten: beide houden minuitjes van elkaar bij wie lid zijn en bij welke activiteiten betrokkenheid bestaat. „Vorige week nog werd aangebeid bij iemand van het Kurf,” zegt Koreman.

Toen hij de deur open deed werd plotseling een foto gemaakt. Nederlands Blok... Trouwens, we worden met enige regelmaat opgebeld door fascistengroepen die zich voordoen als journalist of onderzoeker. Dan proberen ze allerlei gegevens los te krijgen. Zo ver gaan wij absoluut niet; we zijn echt geen semi-geheime dienst of zo.”

Dreiging

Het Kurf is binnen het bonte palet van links/anti-fascistisch een gemeteerde, gematigde organisatie. Het Komitee is tegen elke confrontatie met extreem-rechts en onderscheidt zich daarmee van de AFA's. Koreman: „Wij zijn juist niet aanvallend. We gaan niet op Nazi's jagen. Weerbaar op-

stellen, daar is niks mis mee. Je mag best een dreiging laten merken, maar het gebruik van geweld is een kenmerk van Nazi's.”

Hoevel het Kurf nadrukkelijk stelt geen politieke organisatie te zijn, bestaan wel kruisverbanden met politieke partijen. Met name de Socialistische Arbeiders Partij (SAP) is actief binnen het Komitee. Provinciaal bijstrekter Ron Blom is op persoonlijke titel Kurf-kaderlid en GroenLinks is relatief oververgeenwoordigd binnen het Kurf. „Maar niemand zit als partijlid in het Kurf,” zegt Jean-Pierre Koreman.

Zuvel advocaten als geestelijken zitten in het Kurf, maar zij vormen niet de ruggraat: het leeuwedeel komt uit het links politieke kamp. Het kader bestaat voor een deel uit geroutineerde actievoerders. Voor een deel komen ze uit de links-radicalen kersbeweging, maar zij overheersen het Komitee zeker niet. „Toen het Kurf in '93 begon wilden we juist een groep die overal contacten heeft,” zegt Blom. Hoevel de acties van het Kurf niet echt geldverflindend zijn, moeten affiches en strooibiljetten toch worden betaald. De financiën komen voor een deel uit het lidmaatschapsgeld (minimaal 10 gulden per jaar, maar het mag meer zijn) en uit diverse 'linkse' fondsen zoals het fonds Zwart Zaad. Ook sleept het Komitee af en toe een incidentele subsidie in de wacht van de gemeente Utrecht als het om een specifiek project gaat. „Misschien vragen we subsidie aan voor de demonstratie van zaterdag. Utrecht heeft er tenslotte baat bij te worden gevrijwaard van fascistengroepen,” zegt Koreman.

Persbericht

Oude wijn in oude zakken Onderzoek Assata ontmaskert Nederlands Blok

Woensdag 8 maart a.s. vinden de verkiezingen van de Provinciale Staten plaats. In Gelderland doen er drie extreem-rechts partijen mee. De Centrumdemocraten (CD), de Nationale Volkspartij/Centrumpartij (CP'86) en het Nederlands Blok (NB).

Op de lijsten van de CD en de CP'86 komen geen verkiesbare Nijmegenaren voor. Zij hopen te scoren door landelijke bekendheid. Bij de CD o.a. veroorzaakt door processen rond drughandel van het Arnhemse raadslid Selhorst, en bij de CP'86 de vergelijkbare pogingen wekelijks de straat op te gaan. Het Nederlands Blok van de Utrechtse makelaar Vreeswijk is de nieuwste extreem-rechts splinter. De verschillen tussen deze partijen worden voor een groot gedeelte veroorzaakt door persoonlijke irritaties, financiële perikelen, interne machtsstrijd en de gewenste dikte van het flinterlaagje fatsoen over het onderliggende bruine hemd.

Hieronder doen wij, het Nijmeegse Informatie/aktiecentrum Assata, verslag van onze bevindingen over het Nederlands Blok.

Centraal in de Gelderse afdeling van het Blok staat een bekend driemanschap. Lijsttrekker *Mario Neef* uit Culemborg geflankeert door nummer 2 *Daniël Hermen* en partij-adviseur *Nico Konst*. Hermen en Konst zijn beiden afkomstig uit Nijmegen. Een nadere blik op het verleden en de activiteiten van dit drietal geeft een goed beeld van het NB.

Mario C.P. Neef

Blokleider Vreeswijk noemde Neef een frisse, nieuwe politicus. Twee omschrijvingen die met een enorme zak zout genomen dienen te worden.

Neef komen we al tegen in het begin van de jaren '80. Eerst bij de CPN en vervolgens omgeslagen naar de (Rotterdamse afdeling van de) toenmalige Centrumpartij (CP) van Hans Janmaat. Tegelijkertijd was Neef lid van de verboden nazistische partij NVU (Nederlandse Volkunie) van Joop Glimmerveen, en diens jeugdafdeling JFN (Jongerenfront Nederland). Als lid van een skinheadknokploeg van de CP deed Neef in 1983 mee aan een gewelddadige aanval op een bijeenkomst van de PPR. In de loop van 1984 wordt hij bij de NVU wegens een kontributieschuld gerooyd als lid. Op 13 april 1984 wordt Neef benoemd tot hoofdbestuurder van de CP en tot voorzitter van de Jonge Geuzen, de jongerenbende van de CP. De Jonge Geuzen werden 'gecoached' door Nico Konst. Ook wordt hij eindredacteur van het blaadje van de Jonge Geuzen en schrijft een aantal artikelen voor het CP-blad 'Middenweg'. Na de zoveelste vertrouwensbreuk stapte Neef uit de CP en verdwijnt enige tijd van het toneel. Wel blijft hij, samen met z'n huidige Blokgenoot en Utrechts gemeenteraadslid John Morren, het beheer houden over de Culemborgse postbus van de Stichting Nationaal Bewust. Deze stichting, tegenwoordig onderdeel van het Nederlands Blok, beoogt eenieder "te doorringen van de verantwoordelijkheden die het *Nederlandschap* en haar waarden als vaderlandsliefde met zich meebrengt" en beoogde een nationalistische semi-intellectuele denktank te worden.

Bijlage 1: Het Nederlands Blok

Bijlage 2: De zaak Konst: verslag van een 'never-ending story'

Het Nederlands Blok (NB) werd opgericht op 17 augustus 1992 door o.a. *Alfred Vierling* en *Wim Vreeswijk*. Beiden waren afkomstig uit de Janmaat-stal. De tweejarige partijgeschiedenis is ook bij het Blok een aaneenschakeling van conflicten en persoonlijke vetes. Vreeswijk's grote bijdrage aan het stichtingsgeld van het NB verweten enkele andere bestuurders hem het voorzitterschap te hebben gekocht en vervolgens het bestuur te willen vullen met eigen getrouwen als *Nico Konst*. Vanaf de zomer van 1994 zwaaide Vreeswijk met vaste hand de scepter in het NB en bereiken interne scheldpartijen de buitenwereld niet meer.

Het NB is, na de leegloop bij de CD, vertegenwoordigd in de Provinciale Staten van Utrecht en in vijf gemeenten. Het partijbestuur bestaat op dit moment uit de heren *W.Th. Vreeswijk*, *F.L. Sparjaard*, *Tj. de Vries*, *C. Wallaart* en mevrouw *I.B. Muller*. Het grote voorbeeld van leider Vreeswijk is de Belgische nazistische partij het Vlaams Blok. Regelmatig gaat hij, in het gezelschap van enkele medewerkers, naar hun Antwerpse bijeenkomsten om de contacten met Vlaams Blok-leiders als *F. de Winter* warm te houden.

Gelijk het Vlaams Blok poot het NB een net, fatisoelijk imago op te houden. In goed verzorgde publicaties, met offensieve (folder)akties en tijdens veelvuldige huisbezoeken wordt het NB als 'nationalistische organisatie' neergezet. Banden met uitgesproken neo-nazi groepen als Voorpost, het ANS, Were Di, JFN'92 probeert het Nederlands Blok angstvallig geheim te houden. Innige contacten met de Zwarte Weduwe *Rosie van Tommingen*, het Haagse CP'86-raadslid *S. Mordant*, de Rotterdamse CP'86-nazi *M. Freling* brengen echter keer op keer de waarheid aan het licht. Onder de bescherming van de Vlaamse nazi-knokploeg Voorpost dook Vreeswijk in 1993 al op bij de herdenking van de Slag bij Warns. Daarnaast werden NB-leden regelmatig gezien op de zg. Kamernaudschapsavond voorafgaand aan de IJzerbedevaart in het Belgische Diksmuide. Neo-nazi's uit heel Europa ontmoeten elkaar daar. Blok-leden als *J. Morren* en *D. van der Bos* zijn meerdere malen betrokken geweest bij gewelddadigheden. Morren als lothandige voorzitter van het, aan de verboden NVU verbonden, Jongerenfront Nederland. Van der Bos organiseerde zelfs deelname aan en ondersteuning van de oorlog in voormalig Joegoslavië door het ronselen van huurlingen in Nederland. Via Van der Bos lopen ook de contacten met de Nederlandse knokploeg van het ANS of (zouls ze zich tegenwoordig graag may noemen) de SA-Storm.

Ook de Gelderse lijsttrekker van het NB bij de komende Statenverkiezingen, *Mario Neef*, en diens verleden onderstrepen ten overvloede het ware karakter van het Blok. Natuurlijk is extreem-rechts tevens een opvangbak voor politieke opportunisten als de Gelderse nummer twee, *D. Hermen*. Het leugenachtige gedraai over diens universitaire titel van dit waarhoofd is voor het NB geen probleem. Maar zij zijn randverschijnselen die hooguit handig gebruikt kunnen worden. In het algemeen kunnen we stellen dat het Nederlands Blok een nieuwe extreem-rechts splinter is die haar nazistische tendensen achter een democratische facade probeert te verbergen.

In oktober 1994 wordt Neef fraktiemedewerker van de Utrechtse gemeenteraadsfractie van de CD. Samen met z'n vriend en CD-maatslid Morren loopt Neef eind vorig jaar over naar het Nederlands Blok. Op dit moment is Neef de Gelderse lijsttrekker voor het NB in de Provinciale Statenverkiezingen. Ook staat hij kandidaat in Zuid-Holland. Op zaterdag 18 februari jl. arriveerden Neef en Hermesen in één auto met de Gelderse CD-lijsttrekkers op de open verkiezingsdag in het Arnhemse Provinciehuis. Gedurende de dag waren de Blok-leden in druk gesprek met enkele aanwezige leden van de CP'86. Ook bij de komende verkiezingen zijn er op landelijk nivo pogingen ondernomen, o.a. door de voorzitters van het NB en de CP'86 (Vreeswijk en Ruitenberg) om tot een provinciale-deelname verdeling te komen. Nogmaals: de verschillen tussen de drie rechtse partijen zijn van persoonlijke danwel strategische aard en zelden relevant.

Daniël P.J. Hermesen

Bij de nummer twee van de Gelderse lijst van het NB ontkomen we niet aan de termen 'politiek opportunist' en 'rijke fantasie'.

Hermesen's politieke verleden kenmerkt zich in eerste instantie door een wanhopig zoeken. Begonnen als lid van de liberale JOVD, vervolgens actief bij D'66, snuffelend bij de Groenen en recentelijk een tijdelijke adviseur van het Tweede Kamerlid Headrikus (Algemeen Ouderen Verbond). Hermesen was lange tijd op zoek naar een organisatie waar hij z'n ambities en alternatieve gemeentepannen kon uitdragen. Grote hindernis daarbij was z'n warrige zelfingenomenheid: kontakten met de conservatief-katholieke MCD (Nederlandse Christendemocraten) liepen stuk op Hermesen's geschermd met z'n vermeende fraktiemedewerkschap van CD-leider Jansmaat. Zijn plaats bij het Nederlands Blok komt dan ook niet als een verrassing. Hermesen's extreem-rechtse verleden echter is tot nu toe nog onbelicht gebleven.

Al in 1989 was Hermesen lid van de CD en tekende hij de kandidatenlijst voor de kamerverkiezingen van dat jaar. In 1990 bestelde hij vijf exemplaren van de biografie van de Zwarte Weduwe mevr. Rost van Tonningen. Blijkbaar had hij in z'n vriendenkring voldoende belangstelling voor haar nationaal-socialistische boek. Hermesen bleef z'n politieke geluk in steeds extremer vaarwater zoeken.

Op 19 februari 1991 werd in z'n woning aan de Postweg 131 de Nijmeegse afdeling van de CP'86 opgericht. Bij Hermesen vond die avond daartoe een vergadering plaats met de Arnhemse kaderleden Constant Kusters en Michiel Bos. Ook aanwezig was de Nijmeegenaar John van Campvoort, later de sekretaris van de nieuwe 'kring Nijmegen'. Deze groep liet later van zich horen onder de naam van het Nijmeegs Bevrijdingsfront: een groep CP- (bestuurs)leden en sympathisanten die in 1994 veroordeeld werd tot hoge gevangenisstraf wegens racistische brandstichtingen, vernielingen, nepbommen en bedreigingen. Hoewel Hermesen al snel terugging naar de CD, bleef er (tot in ieder geval eind januari 1992) contact met de zelfuitgeroepen Arnhemse nazi-leider Kusters. Op de al genoemde provinciale Open Dag in Arnhem ontmoette Hermesen z'n oude CP'86-maatje Michiel Bos weer. Een Nijmeegse antifascistische onderzoeksgroep zette eind 1994 al vraagtekens bij Hermesen's politiek gestuntel en vond "het onacceptabel dat een man die in zijn omgeving is ervaren als een *pertinente racist, sluipend aan een 'nieuwe' carrière kan beginnen.*"

De groep reageerde indertijd met een persbericht op een groot artikel in 'de Gelderlander' van 12 november 1994. Hermesen presenteerde zich daarin als beschikbaar afgestudeerd

ekonoom. Toen was al bekend dat hij niet verder was gekomen dan een VWO-opleiding. Onder andere door grote schulden, geflopte beleggingen, een handelde in kunstgras en z'n persoonlijke faillissement (in 1993) kon hij geen enkele studie afronden. Desondanks blijft Hermesen een doktorandus-titel voeren. Ook heeft hij tot op heden geen gehoor gegeven aan diverse oproepen, o.a. van lijsttrekker Neef, z'n tiel te bewijzen. Overvogen wordt een aanklacht wegens valsheid in geschrifte bij de Officier van Justitie naar te leggen. We vinden het bijzonder veelzeggend dat iemand die nauwelijks met eigen financiën om kan gaan, vanuit een rechts-extremistische partij een begroting voor heel Nederland wil schrijven.

Nog veelzeggender tenslotte zijn enkele negatieve reacties na het bekend worden van Hermesen's universitaire groothedsvaam. Zo ontvingen we afgelopen week een grote poster van het Nederlands Blok met daarop de tekst "Dankzij jullie zionistische gestuntel zijn wij weer 7 handdoek-leden rijker. Houzee!"

Nico Tj. Konst

De derde centrale figuur binnen het NB is Nico Konst. Deze Nijmegenaar komt niet op verkiezingslijsten voor, maar vervult binnen de top van het Blok de functie van buitengewoon adviseur van voorzitter Vreeswijk.

Ook Konst is een oude bekende binnen extreem-rechts. Twaalf jaar geleden was hij de tweede man, na Jansmaat, binnen de Centrumpartij. Na enige affaires op z'n werkplek beluofde Konst zich niet meer openlijk te profileren als rechts-extremist. Hij bleef echter onverminderd actief. En niet alleen binnen de CP maar ook op straat. In februari 1986 bijvoorbeeld wordt hij door de Zwolse rechter veroordeeld tot een geldboete van f1.000,- vanwege het verspreiden van racistische pamfletten (april 1983 in Almere). De eis was een boete en twee maanden voorwaardelijke gevangenisstraf. Tijdens dit proces verklaart Konst dat hij nog steeds achter de inhoud van de door hem verspreide pamfletten staat. Tevens blijkt uit een artikel van de Tijd (11 april 1986) dat Konst nog onverminderd actief is in de CP.

Eind 1992 blijkt dat Nico Konst betrokken is bij het Nederlands Blok. In november van dat jaar bezoekt hij in het gezelschap van de Blok-kaderleden Wim Vreeswijk en John Morren een interne bijeenkomst van het Vlaams Blok in Antwerpen. Ook is Konst, samen met andere Vlaamse en Nederlandse 'volksnationalisten', ongewenst aanwezig bij de herdenking van de Slag by Warns op 25 september 1993 in Friesland. En bij de eerste Algemene Ledenvergadering van het NB in Utrecht op 1 juli 1994. Twee bestuursleden van het Blok, Rüter en Steemers, treden kort voor deze ALV terug vanwege interne spanningen. Zij noemen Konst adviseur van voorzitter Vreeswijk en de gegadigde voor de vrijgekomen bestuursfunctie. Ook de beruchte NSB-weduwe Rost van Tonningen noemt hem, behalve een goede bekende, lid van het Blok. Konst was op 14 augustus 1994 bij haar op bezoek in Velp. Op 20 oktober 1994 ontvingen enkele leden en sympathisanten van het NB een uitnodiging van het bestuur voor de herdenking van de 100ste geboortedag van NSB-leider Anton Mussert. Hoewel de brief waarschijnlijk een poging is van ex-Blok oprichter Rüter om uit wrok de partij in diskrediet te brengen, wordt Konst genoemd als bestuurslid en aangekondigd als spreker over het actie- en strijddoel van de NSB. Het NB wordt in de brief de nieuwe Nationaal-Socialistische Beweging genoemd.

Persoonlijke kontakten zeggen veel in het extreem-rechtse milieu. Hierboven bleek reeds dat Konst één van de 'huisvrienden' is van de Zwarte Weduwe, Rost van Tonningen-

Heubel. Al langer is bekend dat hij op de verzendlijsten stond van de zg. 'Manuscripten'. Deze geschriften worden uitgegeven door het Consortium de Levensboom (de organisatie van de NSB-weduwe) en toegezonden aan een selecte kring van 'volksnationalistische' bekenden.

Een tweede opvallende vriend van Konst is z'n huidige partijleider Wim Vreeswijk zelf. Deze fatsoenlijke Utrechtse makelaar en voorzitter van het Nederlands Blok was (samen met Konst) op 6 januari 1983 op bezoek bij Dick Andree. Andree was een bekende oud-SS Oostfrontstrijder en waarschijnlijk in die tijd actief bij de Vlaamse nazi-organisatie Were Di en de 'Heel nederlandse' Voorpost-groep. Het duidelijkste verband tussen Konst en z'n verleden, tussen Konst en z'n politieke mantjes wordt echter gevormd door de al eerder genoemde Mario Neef. Neef en Konst kennen elkaar vanaf het begin van de jaren '80. Beiden werkten in die tijd als resp. voorzitter en trainer bij de Jonge Geuzen, de jongeren-knokploeg van de Centruumpartij. Beiden blijven hun rechts-extremistische gedachtengoed trouw maar gaan ieder huns weegs. Als Neef in 1994 overloopt naar het NB komt hij daar z'n oude kollegae Morren en Konst weer tegen.

Tot op de dag van vandaag is Nico Konst werkzaam als docent geschiedenis op het Kandinsky College, voorheen het Elshof College. Al docent funktioneerde hij, volgens direct betrokkenen, bijzonder goed. Na de perikelen rond z'n funktioneren daar en z'n CP-activiteiten (1982-1983) kreeg Konst van het bestuur van de school te verstaan dat hij slechts onder strikte voorwaarden aan de school verbonden kon blijven. Het is Konst verboden op welke wijze dan ook in de school uiting te geven aan z'n gezindheid. Daarbuiten dient hij zich in extreem-rechts dermate terughoudend op te stellen dat de school geen schade ondervindt van z'n activiteiten. Het Kandinsky College wenst op geen enkele wijze verbonden te worden aan het gedachtengoed en/of de activiteiten van het Nederlands Blok. Het gevolg van deze stellingname van het bestuur is dat Konst tot op heden geen officiële functie binnen het NB vervult. Maar aangezien het bloed kruipt waar het niet gaan kan, blijft Konst onverminderd actief in de rechts-extremistische heweging. Wij hebben het bestuur van het Kandinsky College van onze recente bevindingen op de hoogte gesteld. Konst was inmiddels nogmaals door het bestuur op z'n positie gewezen. In december '94 mondeling, en een maand later schriftelijk. Het bestuur heeft ons duidelijk gemaakt dat het zich distancieert van Konst's ideeën en handelen en dat scherp in de gaten houdt. "Dhr. Konst bevindt zich op het moment op een glijdende schaal. Ook 'meer van hetzelfde' kan op een gegeven moment de situatie creëren dat z'n funtioneerden binnen de school niet langer te combineren is met z'n activiteiten binnen een partij als het Nederlands Blok.", aldus het bestuur.

Met de informatie over het Nederlands Blok, met de onthullingen over deze drie prominente Gelderse aktivisten willen wij iedereen erop wijzen met wat voor partij we hier te maken hebben. Het Blok doet zich fatsoenlijk voor, maar het verleden en de huidige kontakten van veel (bestuurs)leden laat een ander beeld zien. Dat van een partij van nazi's in stropdassen, zoals Neef en Konst, van een partij van politieke niet capabele fantasien als Hermesen. We hopen dat mensen niet in de schijnoplossingen van dit soort lieden trappen. Het is een goede zaak als mensen zich kwaad maken over reële problemen in de samenleving. Organisaties als het Nederlands Blok misbruiken die onvrede echter om haar eigen verborgen bruine agenda te verbreiden.

Informatie/aktiecentrum Assata
Nijmegen, 28 februari 1995

Nederlands Blok ruziet met hakenkruizen

Door Joost Aerts

NIJMEGEN/H. LANDSTICHTING - De campagne voor de provinciale verkiezingen is ruim een maand geleden afgesloten, maar in het extreem-rechtse kamp lijkt de strijd nog volop te woeden. Tenminste, zo schat 'sympathisant' van Nederlands Blok Nico Konst de situatie in. Maandagochtend in alle vroegte werd zijn woning in de H. Landstichting en zijn werkplek, het Kandinsky-college in Nijmegen, met hakenkruizen en leuzen besmeurd. Konst denkt dat een Nijmegenaar die bij de laatste verkiezingen op de lijst van het Nederlands Blok stond het brein is achter deze actie.

Geschiedenisleraar Konst vermijdt zorgvuldig de naam te noemen van Daniël Hermesen, maar wijdt uitvoerig uit over 'de zwendelaar' die op de verkiezingslijst stond en zei doctorandus te zijn maar dat niet hard kon maken toen Konst daarom vroeg. Naar eigen zeggen is Konst 'adviseur' van Nederlands Blok. „Nee, ik ben momenteel nergens lid van.”

Na de twijfels van Konst ontnam het partijbestuur van Nederlands Blok Hermesen vlak voor de verkiezingsdag het lidmaatschap.

Konst verdenkt Hermesen van betrokkenheid bij de kladderactie uit 'persoonlijke rancune'.

Hermesen ontkent desgevraagd iets te maken te hebben met de kladderactie. Zoals hij ook ontkent degene te zijn die zowel de school als Konst brieven stuurt en daarin de geschiedenisleraar zwart maakt.

Het Nijmeegs schoolbestuur doet aangifte van beschadiging van eigendommen. Bestuursvoorzitter R. Goetsch noemt een relatie tussen de smaadbrieven en de kladderactie 'denkbaar'.

sb. 4-11 1995

Gevel van woning Nico Konst beklad

Vervolg van pagina Binnenland
HEILIG LANDSTICHTING - De kladderactie gisteravond bij de woning van Nico Konst in Heilig Landstichting en het Kandinsky-college in Nijmegen lijkt niet alleen te staan. Gevel en ruiten werden ondermeer voorzien van de tekst 'Konst verrader' en enkele hakenkruizen. Eerder kregen school en Konst brieven met beschuldigende teksten.

De nachtelijke kladderactie betekent dat er na ruim tien jaar een einde is gekomen aan de radiostilte rond de voormalige voorzitter van de Centruumpartij. Inmiddels zou de leraar geschiedenis en maatschap-

pijleer achter de schermen een leidende rol spelen in een andere extreem-rechtse groepering: het Nederlands Blok. Zelf zegt Konst over zijn activiteiten na de breuk met de Centruumpartij: „Ik heb nooit afstand gedaan van de ideologie, wel van die meneer in de Tweede Kamer”, verwijst hij naar Hans Janmaat. „Tussen 1984 en '94 heb ik rondgekeken in heel West-Europa. Ik ben sympathisant van het Nederlands Blok, ben abonnee van hun blad en geef hen adviezen.”

Konst was in het begin van de jaren tachtig het middelpunt van een hevige controverse op het

toenmalige Elshof College in Nijmegen. Twee meisjes weigerden nog langer zijn lessen te bezoeken vanwege regelmatige insinuerende opmerkingen die hij in de lessen plaatste.

Enige maanden was Konst voorzitter van de Centruumpartij, maar uiteindelijk trok hij zich terug onder druk van de schooldirectie. Hij moest ook een verklaring ondertekenen waarmee hij beloofde zich niet meer met politieke activiteiten bezig te houden en afstand te nemen van racistische en discriminatoire opvattingen van de Centruumpartij. Volgens voorzitter

R. Goetsch van het Kandinsky-college houdt Konst zich aan die afspraken.

Goetsch: „Je staat als school bijna machteloos. We dachten eindelijk verlost te zijn van dit soort zaken. Het geeft elke keer weer onrust. Wij hebben als school helaas het kruis te dragen dat Konst hier docent is. Uit jurisprudentie is gebleken dat sympathiseren met een groepering die niet verboden is onvoldoende mogelijkheden biedt om een arbeidscontract te ontbinden. Als school distantiëren wij ons uiteraard van zijn denkbeelden.” De politie heeft de zaak in onderzoek.

gld 11-4-95

Arnhemmer alleen op persoonlijke titel in deelraad Delfshaven

CP'86 uitgekeken op radicale Kusters

Door JOLANDE VAN DER GRAAF

ROTTERDAM/ARNHEM - Het hoofdbestuur van de extreem-rechtse partij CP'86 wil niets meer te maken hebben met Arnhemmer Constant Kusters. Als Kusters zijn zetel in de Rotterdamse deelraad Delfshaven komt oplossen, kan hij dat alleen op persoonlijke titel doen. Vorige maand maakte Kusters bekend lid te zullen worden van de deelraad waar hij als tweede op de CP'86-lijst stond.

Kusters, heroprichter van het Jongeren Front Nederland (JFN '94) en nauw bevriend met de 'zwarte weidwe' Rost van Tonningen, woonde anderhalve week geleden in Den Haag een demonstratie bij van de Nederlandse afdeling van de NSDAP/AO (een afgeleide van de partij van Adolf Hitler). Het

Haagse optreden trok enkele tientallen actievoerders, onder wie leden van de verboden Duitse neo-nazi-partij FAP, en was bedoeld als protest tegen de arrestatie van de Amerikaanse NSDAP-leider Garry Lauck, vorige maand in Denemarken. Lauckriskeert vijfjaar cel wegens het verspreiden van racistische lectuur in Europa, het aanzetten tot rassenhaat en lidmaatschap van een criminele organisatie.

Door bij de Deense ambassade zijn sympathie te betuigen voor de Amerikaanse neo-nazi heeft Kusters het bij de meerderheid van het CP-hoofdbestuur verbruid. Ook CP'86 geniet momenteel de belangstelling van justitie; bestuurders mocht voor de rechter verschijnen omdat zij worden verdacht van deelname aan een

criminele organisatie. CP'86 kan op dit moment geen verdere problemen gebruiken en kleef er blijfbaar voor de 'gematigde' geleerden te sluiten.

Aanwinst

Het Rotterdamse CP-gemeenteraadslid Martijn Freling, die Kusters eerder een aanwinst voor Rotterdam noemde, ontken banden tussen zijn partij en de NSDAP/AO.

"Wij hebben niets met deze verboden organisatie te maken." In bladen van de NSDAP/AO verschijnen echter geregeld foto's en gedetailleerde artikelen over acties van de Rotterdamse kring van CP'86. "Het is ons een raadsel waar die verhalen vandaan komen," vervolgt Freling. De Rotterdammer heeft er overigens geen

moete met dat leider Eite Homan van het Aktiefrent Nationaal-Socialisten wel lid is van de Nederlandse NSDAP/AO en met zijn aanhangers vaak acties van CP'86 ondersteunt.

Heet hangijzer

Kusters zegt over enkele dagen te beslissen of zijn verhuizing naar Rotterdam doorgaat. "Als ik mijn zetel inneem en politiek gedrijven, zal CP'86 inzien wat ze aan mij, een bloed-politicus, heeft. Op dit moment ben ik een heet hangijzer voor de gematigde groepen binnen CP'86, ik schaar mij zelf tot de radicalen."

Over de beslissing van het hoofdbestuur: "De CP'ers die tegen mij hebben gestemd, hebben dat om persoonlijke redenen gedaan. Moet ik me iets aantrekken van

een kluis die overdag meelslaar is, maar zich ternauwernood bezighoudt met de ideologie? Partijleden die al wat langer meelopen, denken anders over me."

Lachen

Pech voor Kusters dat die CP'ers niet de meerderheid van het hoofdbestuur vormen. Op Frelings bewering dat CP'86 en de NSDAP/AO niets met elkaar te maken hebben, reageert de Arnhemmer ontwijpend. "Daar moet ik alleen hard om lachen."

Volgens Freling zal CP'86 Kusters er niet van weerhouden op persoonlijke titel zitting te nemen op het Delfshavense pluche. Mocht de Arnhemmer daar vanaf zien, dan neemt een CP'er de taak op zich. Wie dat is, wil Freling momenteel niet kwijt.

Constant Kusters

ADB Twente wijst actie tegen CD af

ENSCHDE - Het Anti Discriminatie Bureau Twente wijst de actie van de Anti Fascistische Aktie (AFA), gevestigd in Enschede, heeft onder meer in Hardenberg affiches op 'Verkiezingsborden geplakt waarin wordt opgeroepen om niet op de Centrumdemocraten te stemmen. De CD heeft aanstoot genomen aan de actie en heeft, zoals gisteren gemeld, bij de politie in Hardenberg aangifte gedaan.

opereert vanuit Amsterdam en Nijmegen. AFA is bekend van de fluitconcerten tegen de CD. De politie neemt de aanklacht van de CD serieus. Als er sprake is van strafbare feiten zal de politie een onderzoek instellen, deelt de zeggeman mee.

Op het affiche is Adolf Hitler afgebeeld, en zijn krantenkoppen te zien als 'Het lijkt de NSB wel...'. 'CD'er profiteert van vormfout' en 'Lid CD verdacht van handel in heroïne'. De CD spreekt van laster en ziet de actie als een belediging aan het adres van de leden en het electoraat. "Ik ben niet zo van gecharmeerd van zo'n actie", zegt A. Olszanowski van het Anti Discriminatie Bureau. "Die partij is wel democratisch gekozen. Je moet die partij bestrijden met argumenten, op een plaats waar dat volgens de democratie hoort: de raadszaal." Volgens zeggeman W. Rabelink van de politie in Hardenberg zouden mogelijk ook in Kloosterhaar en Enschede affiches van AFA zijn verspreid. De politie Enschede deelt echter mee dat daar voor zover bekend geen affiches zijn aangetroffen. De AFA volgens het ADB een 'anarchistisch georganiseerde' beweging die landelijk

BINNENLAND KORT

Nieuwe partij van Kusters en Homan

ARNHEM - Constant Kusters en Eite Homan, beiden al jaren actief in rechtsradicale kring, richten vóór de zomer een nieuwe partij op. De partij stoelt op een 'nieuwe ideologie' met 'nationaal-socialistische, socialistische en liberale elementen en ziet de liberale staatsvorm als het grote voorbeeld. Gestreefd wordt naar aansluiting in andere 'Grootgermaanse' landen. Kusters, voormalig lid van CP'86, en Homan, leider van het ondergrondse Aktiefrent Nationaal Socialisten (ANS), gaan deel uitmaken van het dagelijks bestuur. Ook Joop Glimmerveen van de voormalige Nederlandse Volksunie (NVU) wordt benaderd.

"Het partijprogramma is nog in ontwerp, maar we zijn tegen de staat en tegen het kapitalisme. Het vreemdelingenvraagstuk komt slechts in één zin in het programma voor" aldus Kusters.

qld. Dagblad 11-4-95

qld. Dagblad 11-4-95

Rechtsradicalen blijven shockeren

(Door Jolande van der Graaf)

ARNHEM/ROTTERDAM - Constant Kusters en Elite Homan, beiden al jaren actief in rechtsradicale kring, richten vóór de zomer een nieuwe partij op. De partij stooit op een 'nieuwe ideologie' met 'nationaal-socialistische, socialistische en liberale' elementen en ziet de Libische staatsvorm als het grote voorbeeld. Gestreefd wordt naar aansluiting in andere 'Grootgermaanse' landen.

Kusters, voormalig lid van CP'86, en Homan, leider van het ondergrondse Aktiefront Nationaal Socialisten (ANS), gaan deel uitmaken van het dagelijks bestuur. Ook Joop Glimmerveen van de voormalige Nederlandse Volksunie

(NVU) wordt benaderd. Met een nieuwe partij, die de tegenstanders moet shockeren en die breekt met de bestaande extreem-rechts partijen CP'86, CD en Nederlands Blok - 'de halfzachte nationalistische' die zich laten muldkorven door hun partijbesturen.

Om juridische vervolging en een partijverbod te omzeilen willen de twee rechts-radicalen het 'vreemdelingenvervalsak' in het partijprogramma slechts in één zin noemen. Kusters: 'Als we ons aan dat onderwerp ophangen, kun je het in dit land vergeeten. Word je beschuldigd van discriminatie en verdwijn je achter 'ra-

lies. In Duitsland en Oostenrijk zijn heel wat van mijn kamersdaden voor tientallen jaren opgeboden. Dat zal ons niet overkomen. Onze ideologie zal geheel nieuw zijn. Zo nieuw, dat ik er geen passende naam voor kan bedenken.'

Het grote voorbeeld is Libië. De Noord-Afrikaanse woestijn-dictator Gaddafi hamert op het belang van de clan als organisatieprincipe. Hij steunt de Natio-nal Front, en mogelijk het extreem-rechts Britisch Natio-nal Front. En Kusters: 'Daar laat ik me niet over uit. Maar er zijn contacten in Libië. De nieuwe partij is tegen zo'n beetje alle bestaande structu-

ren. 'Alles moet radicaal omver,' zegt Kusters. 'Nee, niet met geweld. Vooralsnog gooi- en we het met de staat op een akkoordje en proberen we het op democratische wijze. Een burgeroorlog wil ik pas meemaken als ik oud ben. Deze zogenaamde democratie verbergt de tikkende tijdbom, het Joegoslavië dat eraan zit te komen.'

Het Koninklijk Huis - 'pure waanzin, rip voor afschaffing - het kapitalisme 'uitbuiting, slavernij', de nieuwe ideologie zweemt naar revolutionair links. Kusters: 'Zodra de sekte-leiders van de antisfascisten geen gif meer strooien in de

hersens van extreemlinks, zal die groepering zich in onze ideën vinden.'

Evengoed zeggen Kusters en Homan hun nationaal-socialistische verleden niet te verloochenen. Ook NSDAP-standpunten zullen in een nieuwe partij in het partijprogramma opduiken. Laat rassentheorieën, de volkerenmoord op zes miljoen joden en de Tweede Wereldoorlog gewoon weg. dan heeft het nationaal-socialisme in de ogen van Kusters zeer positieve kanten. We zijn ook niet vies van economische begrippen uit het Derde Reich.

Hoe groot het kader precies is,

Rechter bepaalt in hoger beroep:

Cartoon met CP'ers als verkeners mag toch

Zwolsche Courant, 11 april 1995

LEEUWARDEN/ZWOLLE (GPD) - Smaken verschillen, rechtsopvattingen ook. De president van de recht-bank in Assen vond vorig jaar een politieke cartoon van tekenaar 'Pluis' in de Drentse Courant te ver gaan.

Scouting Nederland won toen haar tegen de krant aangestipte kort geding waarbij protest werd aangetekend tegen een politieke spottent waarop leden van CP'86 als verkeners waren afgebeeld (-en die ook in deze krant heeft gestaan-red). De Scouting-organisatie wilde de onder geen beding geassocieerd worden met extreem-rechts. Het gerechtshof in Leeuwarden besliste

gisteren echter in hoger beroep dat er met de gewraakte tekening niks mis was. Tekenaar Pluis (pseudoniem voor Eric van der Wal) bracht met die tekening het begrip 'verkenende besprekingen' in beeld. Aanduiding daartoe was een gebeurtenis in Zwolle die landelijk nogal opzien baarde: na de gemeenteraadsverkiezingen praatte daar namelijk ook de extreem-rechtse CP'86 mee in de besprekingen over het nieuw te vormen college van wethouders en het beleidsprogramma voor de komende vier jaar. Nadat de rechter in Assen de eis van Scouting Nederland tot rectificatie had toegewezen, ging de Drentse Courant in hoger beroep vanwege het principiële

karakter van de zaak: aantasting van de persvrijheid. Het hof in Leeuwarden kwam gisteren echter niet eens toe aan de vrijheid van meningsuiting of de eigen verantwoordelijkheid van kranten en politieke tekenaars. Volgens het hof bevat de tekening 'geen enkele aanwijzing dat de in verkenersuniform geklede, allermest jeugdige personen voor werkelijke verkeners zouden staan of dat er anderszins enig verband tussen CP'86 en de organisatie van verkeners zou worden gesuggereerd'. Scouting Nederland is nu veroordeeld tot betaling van de kosten van het kort geding en het hoger beroep, in totaal enkele duizenden guldens.

wil Kusters niet kwijt. 'De demonstratie in Den Haag van anderhalve week geleden (georganiseerd door de Nederlandse NSDAP'AO, voor de vrijlating van Amerikaanse neonazi Garry Lauck, red.) gaf enig beeld. Klein begonnen ja, liever één politiek soldaat dan honderd halfzachte figuren.' In Den Haag draaiden ook Duitse neo-nazi's op: leden van de verboden Freiheitliche Arbeiterpartei (FAP). Over aansluiting bij Kusters en Homans partij zou in Duitsland al serieus worden nagedacht. Dient het kader een respectabel geweldadig verleden te hebben? Kusters: 'Ben ik geweldadig dan? Laat ik het zo zeggen. Als we ons bedreigd voelen, zullen we ons verdedigen. Momenteel voel ik me niet bedreigd.'

BVD-jaarverslag over 1994

2

Dit hoofdstuk bevat een overzicht van de voornaamste bevindingen en conclusies van de BVD op de verschillende aandachtsgebieden van de dienst. Over de afzonderlijke ontwikkelingen rapporteerde de BVD in 1994 zowel mondeling als schriftelijk aan de personen en instanties, die verantwoordelijk zijn voor de veiligheidszorg. Ook werd aan tal van conferenties deelgenomen en werden lezingen gehouden met als doel de aandacht te vragen voor bepaalde veiligheidsrisico's.

Een aantal onderwerpen bleek in 1994 van zodanig belang dat zij als centraal veiligheidsthema werden aangemerkt. Deze thema's zijn opgenomen in hoofdstuk 3. De centrale veiligheidsthema's uit het vorige verslagjaar zijn voor het merendeel tot de vaste aandachtsgebieden van de BVD gaan behoren en zijn daarom in het onderstaande overzicht opgenomen (onveiligheid voor allochtonen, internationalisering en bescherming van geautomatiseerde gegevens).

Een algemene trend is de steeds belangrijker wordende internationale component van de door de BVD gesignaleerde ontwikkelingen. De werkzaamheden van de BVD worden dan ook steeds meer in internationaal verband uitgevoerd, veelal in samenwerking met zusterdiensten uit andere landen.

2.1 De aantasting van grondrechten

2.1.1 Extreem-rechts

Het gevaar van grondrechtsaantastingen in Nederland is hoofdzakelijk afkomstig uit extreem-rechtse hoek, met name in de vorm van verbaal en fysiek anti-allochtoon geweld. Ook de reactie hierop van extreem-linkse zijde geeft reden tot zorg.

De BVD heeft aandacht voor leden van extreem-rechtse politieke partijen

van wie aantasting van onze democratische rechtsorde, met name van de vrije uitoefening van grondrechten van ingezetenen te duchten valt. Ook het -geringe- aantal leden van fascistische organisaties, waarvan het Aktiefront Nationale Socialisten (ANS) de belangrijkste exponent vormt, mag op belangstelling van de BVD rekenen.

Na de opzienbarende zetelwinst van de Centrumdemocraten (CD) bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 1994 volgde een reeks publikaties over criminele activiteiten en racistische gewelddaden, die zouden zijn begaan door prominente partijen. De fricties die zich mede als gevolg daarvan binnen de CD manifesteerden, leidden tot uittrekking, schorsing en roeyement van dissidente, voornamelijk nieuw gekozen raadsleden.

Het Nederlands Blok ontwikkelt zich in toenemende mate tot een aantrekkelijk alternatief voor vooral teleurgestelde en rancuneuze (ex)CD-raadsleden. Het Blok speelt daarbij een verre van passieve rol.

De Centrum Partij '86 die sedert november 1994 Nationale Volkspartij/CP '86 heet, boekte bij de gemeenteraadsverkiezingen vooral resultaat in de randstad. Een stroming in de partij, grotendeels bestaande uit jongeren, propageert een radicale, fascistoïde koers gekoppeld aan militante actie. Deze stroming beschikt met name in het Rijnmondgebied over aanhang. Er zijn contacten met buitenlandse fascistische groeperingen en er wordt op ad hoc basis samengewerkt met het handjevol aanhangers van het ANS. De doelstellingen en contacten van deze stroming zijn binnen NV/CP '86 overigens niet onomstreden. Met name enkele oudere, landelijke bestuurders willen vasthouden aan een relatief gematigde koers, die in hun ogen electoraal kansrijker is.

Veelzeggend is dat de verkiezingswinst van NV/CP '86 in Rotterdam voorpagina-nieuws was voor de NSDAP/AO (National Sozialistische Deutsche Arbeiter Partei/Auslands- und Aufbau Organisation). Dit is een in de Verenigde Staten gevestigde organisatie annex uitgeverij, die fascistisch propagandamateriaal, in meerdere talen, in Europa verspreidt.

Symptoom van de radicalisering van een deel der NV/CP '86-leden is de vorming van de Nationalistische Veiligheidsdienst. Dit is een reactie op de inbraken, intimidatie en bedreiging van de zijde van radicaal-linkse actievoerders en op deels geslaagde pogingen om besloten vergaderingen van extreem-rechts te voorkomen of te verstoren.

De betrokken leden verzamelen informatie over hun tegenstanders en

willen in voorkomende gevallen als ordewacht optreden.

De BVD organiseerde in maart 1994 onder voorzitterschap van de minister van Binnenlandse Zaken een conferentie over de betekenis van extreem-rechts. Aan deze conferentie werd deelgenomen door functionarissen uit het openbaar bestuur, politie en justitie. In oktober is een bijdrage geleverd aan een bijeenkomst georganiseerd door Binnenlandse Zaken voor burgemeesters, in wier gemeente extreem-rechtse partijen in de raad zijn vertegenwoordigd.

In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken, in casu de BVD, wordt in 1995 onderzoek uitgevoerd naar de achtergronden en motieven van daders van anti-allochtoon geweld. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum (WODC) van het ministerie van Justitie en door het Willem Pompe Instituut van de Rijksuniversiteit Utrecht.

De BVD en de divisie Centrale Recherche Informatie (CRI) van het Korps Landelijke Politiediensten zullen gezamenlijk inhoud geven aan een meer kwantitatief gerichte onderzoeksbenadering van hetzelfde probleem. Over dit soort onderzoek zijn ook afspraken gemaakt in het kader van de Europese Unie. De resultaten van de drie onderzoeken zullen mede de grondslag kunnen vormen voor adequaat overheidsoptreden.

De samenwerking met de Regionale Inlichtingendiensten van de Politie, de CRI en met een toenemend aantal buitenlandse zusterdiensten, is ook in 1994 bij dit onderwerp van wezenlijke betekenis gebleken.

2.2.6 Politiek gewelddadig activisme

Ondanks herhaalde aanzetten door linkse activisten, bijvoorbeeld via het blad Konfrontatie, is het ook in 1994 niet gekomen tot een opleving van de 'Beweging'. Slechts op twee terreinen was er sprake van hernieuwde activiteit, namelijk op die van het milieu-activisme en van anti-fascisme.

Radicale milieu-activisten pleegden -hoofdzakelijk- kleinschalige sabotage- en vernielingsacties na oproepen daartoe door de van oorsprong Britse Earth Liberation Organisation. Verder bleven anti-fascisten actie voeren tegen hun extreem-rechtse tegenstanders. Dit heeft tot op heden niet geleid tot grootschalige, gewelddadige confrontaties.

De hoofdmoot van de aandacht van de BVD voor politiek gewelddadige activisten bleef ook in 1994 voorbehouden aan de Revolutionaire Anti Racistische Actie, RARA, die zich met oneigenlijke middelen verzette tegen het asiel- en vreemdelingenbeleid.

Het beleid van het huidige kabinet verschilt naar de mening van de RARA-activisten echter niet wezenlijk van dat van het vorige. Daarom moet nog steeds rekening worden gehouden met de mogelijkheid van nieuwe (harde) acties. De BVD blijft hier alert op.

Intern Tips m.b.t. veiligheid van ruimte, informatie en medewerkers/sters

Na de brandstichting bij het landelijk kantoor van de Jongerenbond in Eindhoven (december 1994) kregen we op het Landelijk Sekretariaat van AFA een aantal vragen hoe dit soort dingen te voorkomen. Het antwoord was keer op keer simpel: dat kan niet. Wel kan je het aandacht van extreem-rechts of de overheid lastig maken. Hieronder wat aandachtspunten m.b.t. de ruimte waarin je werkt en de informatie en de mensen waarmee je werkt. De tips variëren van de bekende open deuren tot welhaast absurdeities. Een gewaarschuwd-activiste telt echter voor twee!

Belangrijkste is m.i. gewoon je gezond verstand gebruiken; hou het werkbaar, maak je zelf niet gek van alle veiligheidsmaatregelen. Er is immers een groot verschil tussen konkrete aandacht en voorzichtigheid waar nodig en een paranoidie continue angst. Dit laatste is welbeschouwd schadelijker voor politieke arbeid dan een incidentele brandstichting. Daarnaast verschilt de situatie natuurlijk per stad, activiteit en organisatie. Wel lijkt het me bij elke veiligheidsmaatregel belangrijk ze pas te nemen als er een gezamenlijk draagvlak voor is.

En laten we, ten slotte, onze activiteiten ook gewoon leuk houden. Of zoals Emma Goldman zei: "If I can't dance, I don't want to be a part of your revolution!"

Ruimte

-buitenverlichting, -goede sloten, -één ingang met grendels op de binnenkant, -deur-alarm, -trillingsalarm op ramen, -rookmelders, -braakstrips op buitenkant deur, -infrarood bewegingsmelders, -warmtesensoren, -videoregistratie bij ingang en/of buiten, -geen inktijk (van 'n gordijnje tot dichtmetselen), -bepaalde sleutelrolatie en/of bijhouden wie er een sleutel heeft, zelfverdedigingsmateriaal bij de deur, ...

Informatie

-geen privé gegevens (adressen, telefoonnr's. e.d.) op kantoor, -geen privé fotomateriaal op kantoor, -belangrijke papieren (notulen, openbare adressenlijsten, logboeken, verzendadressen, afsprakenbrief e.d.) in een goed afsluitbare, brandveilige kast of kluis, -echt relevant papier elders opbergen, -gecodeerde bestanden op floppy's en harde schijf, -gecodeerde info op afgescheiden e-mail postbussen, -geen info over illegale (actie)werkzaamheden in de openbaarheid (op vergaderingen, in de kroeg, per tel./fax., op kantoor, in notulen, e.d.), -let op oud papier (proef-prints, originele notulen, e.d.), ...

Medewerkers/sters

-inschrijving van evt. bestuur op één openbaar (al bekend) adres i.v.m. opvraagbaarheid van bijv. Kamer van Koophandel, -ruimte voor discussie over veiligheid, geweld, angst, bedreiging e.d., -training in zelfverdediging, vechtsport, -ruimte voor discussie over de risico's van politieke arbeid, open sfeer (het persoonlijke in het politieke schrikt 'niet-oprechten' af), -bewuste keuze wie, waarom, wanneer en hoe er naar buiten getreden wordt (media, sprekers, externe kontakten in platforms e.d.), ...

(Door Steven ten Veen)

ZWOLLE - Raadslid Henk Ruitenberg van CP'86 was gisteravond tijdens de raadsvergadering weer eens afwezig. Volgens burgemeester Jan Franssen had Ruitenberg zich niet alleen afgemeld omdat de strafzaak tegen hem en andere kopstukken van CP'86 bij de rechtbank in Amsterdam nog loopt, maar ook omdat er bedreigingen aan zijn adres zijn geuit. Van bedreigingen was tijdens de raadsvergadering geen sprake, wel van een felle aanval op Ruitenberg van de kant van de Anti-Fascistische Aktie Zwolle (AFA) en de Turkse migrantenvereniging.

De naam van Ruitenberg werd door woordvoerder Erol Bilén van de Turkse migrantenvereniging niet genoemd. Maar iedereen wist natuurlijk om wie het ging toen hij zei: 'Wij zitten in het vizier, regelmatig wordt er op ons geschoten. En één van hen zit hier in deze raad'. Dina Wolters van de AFA nam Ruitenberg rechtstreeks onder vuur: 'Een fascist, een racist, alhoewel hijzelf dit laatste regelmatig ontkent. Iemand die stilzwijgend in zijn zetel zit en kennelijk niemand vertegenwoordigt. Pretendeer je een achterban te vertegenwoordigen, dan dien je in de raad als raadslid een mening te hebben over normale stadse zaken. Maar het extreem-rechts raadslid die zich altijd oh zo netjes voordoet, schittert altijd door geestelijke en regelmatig door lichamelijke afwezigheid, zoals ook nu weer het geval is', aldus Wolters.

Walgelijk

De AFA heeft vanaf het moment waarop Ruitenberg zijn intrede in de raad heeft gedaan, op 12 april aanstaande een jaar geleden, dit raadslid en zijn partij bestreden. Volgens Dina Wolters heeft het nogal wat moeite gekost om anderen duidelijk te maken waar Ruitenberg voor staat en welke ware standpunten hij en zijn groepering vertegenwoordigen. 'Die zijn echt walgelijk'. De AFA meldde bijvoorbeeld, dat Ruitenberg en zijn CP'86 goede contacten hebben met het Aktiefront Nationaal-Socialisten, de Afrikaner Weerstandsbeweging, Kaddafi en de Ku-Klux Klan.

De manier waarop Ruitenberg door de andere 36 raadsleden in de Zwolse raad wordt geduld, bevat zowel de AFA als de Turkse migrantenvereniging niet. Bilén stelde voor om Ruitenberg voortaan uit te sluiten van alle besluitvor-

mende commissies en organen. Hij maakte gewag van racisme op het werk, in de school, in de buurt en in de pers en haat van de kant van een groep Nederlanders. De raad verweet hij dat ondanks beloften er weinig aan gedaan wordt om de banden met allochtonen te verbeteren. 'Met name de partij die een allochtoon in de fractie heeft', aldus Bilén, die daarmee de PvdA bedoelde.

Zwolse Courant

Dina Wolters sprak de hoop uit, dat extreem-rechts niet de gehele raadsperiode in de raad vertegenwoordigd zal zijn. 'En dat de Zwolse politici zich eens wat gedurfter gaan opstellen ten opzichte van de enige fascist en racist in de raad'. Veel kritiek had zij ook op de pers, de Zwolse Courant in het bijzonder.

Volgens de AFA is de 'Zwolse' geen onafhankelijke krant meer en had de krant af en toe veel weg van een pr-blad voor Ruitenberg en extreem-rechts in het algemeen.

'Drie' interviews in een jaar

Extreem-rechts zoekt contact met supporters

LONDEN - Een geheime Britse extreem-rechts organisatie heeft contacten gelegd met voetbal-supporters om met hun systematisch racistische acties te ontplooiën tegen joden, Aziaten en Ieren. Dat heeft het Britse televisieprogramma Granada's World in Action gisteren gemeld.

De rechts groep met de naam Combat 18 heeft het afgelopen jaar verschillende vergaderingen belegd met militante hooligans om geweld bij voetbalwedstrijden te organiseren. Volgens het tv-programma heeft de aansporing onder andere geleid tot het supportersgeweld bij de vriendschappelijke wedstrijd Ierland - Engeland, vorige maand in Dublin. Die wedstrijd moest wegens ernstige rellen op de tribune worden gestaakt.

Volgens World in Action is de naam Combat 18 een verwijzing naar de initialen van Adolf Hitler, met de A als letter 1 van het alfabet en de H als letter nummer 8. De politie is bezig met een onderzoek naar de groep en heeft een grote hoeveelheid racistisch materiaal in en rond Londen in beslag genomen. AP

Henk Ruitenberg onder vuur

met de landelijke voorzitter van de CP'86 zijn er drie te veel. Drie te veel, omdat deze artikelen te eenzijdig waren en niet kritisch waren. Verweert de Zwolse Courant niet de AFA-Zwolle leden en niet serieus te nemen. Hoofdredacteur Jan Bartelds van de Zwolse Courant noemt de vanochtend desgevraagd de beschuldigingen van AFA onjuist en onterecht en in zeker zijn zelfs beledigend. 'Wij zijn pertinent geen spreekbuis voor welke partij dan ook, maar hebben wel de taak en de verantwoordelijkheid te signaleren wat er in de maatschappij aan de hand is'. Volgens Bartelds doet de reactie dat wel zo kritisch, objectief en zorgvuldig mogelijk. 'Dat geldt overigens ook voor AFA, van wie we de persberichten op hun nieuwswaarde beoordelen. Voldoen ze aan die norm, dan komen ze bij ons in de krant. Net als nieuwswaardige berichten van andere organisaties', aldus de hoofdredacteur in zijn reactie.

Uw mening

Plaatsing van ingezonden stukken houdt niet in dat de redactie met de inhoud ervan instemt. Anonime brieven worden niet gepubliceerd. Ingezonden stukken mogen in het algemeen niet langer zijn dan 50 krantenpagina's (max. 250 woorden). De redactie behoudt zich het recht voor - zonder oordeel van redenen - brieven in te korten dan wel in het geheel niet op te nemen.

Zwolsche Courant,
6 april 1995

Uw mening

Plaatsing van ingezonden stukken houdt niet in dat de redactie met de inhoud ervan instemt. Anonime brieven worden niet gepubliceerd. Ingezonden stukken mogen in het algemeen niet langer zijn dan 50 krantenpagina's (max. 250 woorden). De redactie behoudt zich het recht voor - zonder oordeel van redenen - brieven in te korten dan wel in het geheel niet op te nemen.

AFA Zwolle (2)

Bij deze wil ik reageren op de ingezonden brief van de secretaris van het Kringbestuur

Overijssel van de NVP/VP'86, Johannes van Enk welke in de krant van 5 april is gepubliceerd. In zijn brief zegt Johannes van Enk dat mevrouw Wolters van AFA-Zwolle initiatiefneemster is van een actiegroep zich noemende 'Hanniballetje'. Dit is een pertinente leugen. AFA-Zwolle en/of mevrouw Wolters hebben niets van doen met de groep 'Hanniballetje'. AFA-Zwolle wil wel graag met deze groep in contact komen, doch tot op heden is dat niet gelukt: de groep of persoon 'Hanniballetje' hult zich in stilzwijgen.

Multi-cultureel

In de krant van 24 maart '95 las ik dat Nederland een multiculturele samenleving wordt. Regelmäßig lees en hoor ik dit in de diverse media en het lijkt mijns inziens erg veel op een gerichte propaganda van een bepaalde groep, die ons volk riep wil maken voor dit idee door systematische indoctrinatie.

Dat deze propaganda zeer politiek getint is blijkt onder meer uit hetzelfde krantenbericht waarin het Centrum voor Internationale Samenwerking (COS) dit kleurige culturele festival aangrijpt om het draagvlak onder ons volk te vergroten voor de 'multiculturele samenleving' en gelijktijdig als summum aan dit festival het centrale thema verbindt 'anti-discriminatie artikel 1 van de Nederlandse grondwet' als een stok achter de deur. Op deze wijze kan ik

Mevrouw Wolters sprak overigens tijdens het vragenhalfuur van de gemeenteraad op 27 maart namens AFA-Zwolle. Het is dan ook AFA-Zwolle die de NVP/CP'86 terecht op één hoop gooit met het Actiefrent Nationaal Socialisten (het ANS). Johannes van Enk zegt dat zijn nazistische groepering niet te vergelijken is met het ANS.

Het is onomstotelijk bewezen dat tijdens diverse (verboden) demonstraties van de NVP/CP'86 nazi's van het ANS aanwezig waren, waaronder de leider Eite Homan. Er zijn dus wel degelijk zeer nauwe raakvlakken tussen beide organisaties. AFA-Zwolle dankt tot slot Johannes van Enk voor het feit dat hij anti-fascisten betiteld als 'profeet' en niet als 'ratten', welke benaming binnen de NVP/CP'86 tot gisteren werd gebezigd als gesproken of geschreven werd over anti-fascisten.

ZWOLLE - Paul Kraaijer.

onze hoofdstad binnen een aantal jaren meer vreemdelingen dan Nederlanders zal tellen. Nederland heeft een rijke eigen cultuur en een fier verleden, waarop we zuinig en trots mogen zijn en het is zeker de moeite waard voor het behoud van eigen geaardheid en cultuur op te komen. Een land zonder typische eigen cultuur verliest zijn identiteit en nationale trots en heeft geen reden tot bestaan meer. Voor buitenlandse gasten die hier tijdelijk door vervolging in hun eigen land onderdak zoeken zijn de Nederlanders altijd goede gastheren gebleken, maar wij behoeven ons mijns inziens niet uit ons eigen culturele huis te laten verdringen. Ik voel me in hart en nieren Nederlands met wortels diep in veen en klei en heb geen behoefte aan een opgedrongen idee voor multiculturele samenleving.

W. Slootweg, Zwolle
(door de redactie gekort)

AFA Zwolle

Bij deze zou ik graag willen reageren op de bijdrage van mevrouw Wolters in het vragenhalfuur van de gemeenteraadsvergadering van 27 maart j.l. Mevrouw Wolters is één van de leden van AFA Zwolle en initiatiefneemster van de 'actiegroep' Hanniballetje. In haar betoog gooid ze de NVP/CP'86 op één hoop met

het Actiefrent Nationaal Socialisten. Ter informatie: Het ANS is een felle tegenstander van de parlementaire democratie en per definitie tegen welke vorm van democratie dan ook.

Verder streeft zij het opheffen van het verbod van de NSDAP naar en probeert men een verderfelijk gedachtegoed te laten herleven. De NVP/CP'86 daarentegen is een nationalistische partij met democratisch gekozen gemeenteraadsleden. Zoals men waarschijnlijk wel weet, hebben linkse politieke partijen en lobbygroepen lak aan de mening van veel nederlandse stemgerechtigden. Zo kon het gebeuren dat dhr. Ruitenberg bij de raadsvergadering van 27 maart j.l. versterkt moest laten gaan o.a. door dreigtelefoontjes uit de linkse hoek.

Het moet de Nederlander maar eens duidelijk worden gemaakt dat zijn/haar belastinggeld wordt verkrist door directe of indirecte subsidies aan deze profeten van de multiculturele heilstaat. Deze mensen hebben slechts tot doel, elke oppositie tegen de multiculturele samenleving met wortel en tak uit te roeien. Wij hebben uit het verleden kunnen leren dat weweld daarbij niet geschuwd wordt.

Naar mijn mening mag een door de overheid gevoerde anti-fascistische koers nooit het elimineren van een, binnen de marge van de democratie opererende, politieke groepering betekenen. Misschien dat het justitieel apparaat dat in het achterhoofd moet houden tijdens de nog te voeren verbotsprocedure tegen de NVP/CP'86.

KAMPEN - Johan van Enk.

NEDERLAND BEKENT KLEUR

Verslag vergadering 17 maart bij het SOAA in Amsterdam

Onderwerp: Strategie bepaling n.a.v. recente ontwikkeling manifestaties van extreem-rechts en de reacties van de plaatselijke politiek.

Aanwezig: (KURF), (AFA-landelijk), (Magenta), (Groen Links), (KMAN), (Nederland Bekent Kleur)

Belangrijkste vergaderpunten zijn:

1. Het optreden van politie in R'dam en Utrecht, plus wettelijke achtergrond van de demonstratieverboden (art. 435.a., art. 140)
2. Welke tactiek te gebruiken om plaatselijke politiek te beïnvloeden.
3. Hoe bereiken de actieve groepen meer gezamenlijkheid bij acties.

Op punt 1 kan worden gemeld, dat de vergadering het niet zinnig acht om de exacte wettelijke achtergrond van de verboden te onderzoeken c.q. te bespreken. Wel werd de reden van verboden, namelijk de openbare orde, onder de loep genomen. Deze motivering is volkomen inhoudsloos en zegt niets over de afkeuring die ook vanuit de overheid zou moeten gelden op de manifestaties van extreem-recht. Verstandiger en inhoudelijker zou het wellicht zijn als demonstraties van extreem-rechts aan worden gepakt na openlijke blijken van racisme of discriminatoir gedrag.

Acties zoals die door AFA de laatste tijd zijn georganiseerd, worden niet centraal geregistreerd. AFA-landelijk fungeert als een doorgeefluik van informatie en heeft vooral een mobilisatiefunctie.

Wel is het in de huidige situatie zo dat acties vooral een AFA aangelegenheid zijn. Daarbij geldt dat de vorm van de acties ook het imago van de acties bepaald. Daarbij is de aanwezigheid van een deel van de AFA-achterban, de autonomen, belangrijk. Hun uiterlijke verschijning is mede bepalend voor het imago van antifa acties. Een imago dat zeker een aantal medestanders ertoe beweegt zich afzijdig te houden, waaronder ook migrantenorganisaties.

Migranten(zelf)organisaties hebben volgens de vergadering,

toch al de neiging struisvogelpolitiek te voeren. Wel wordt er door de vergadering belang aan gehecht om migranten te betrekken bij antifa activiteiten.

Overigens is de politieke achtergrond en de doelstellingen van AFA breder dan de publieksacties doen vermoeden. AFA heeft ook duidelijke stellingname in sociaal-economische opzichten en wil ook daar mee werken.

Bredere mobilisatie is volgens alle aanwezigen het nastreven waard. Hiervoor zijn onderlinge contacten van groot belang (deze vergadering is reeds een goed initiatief).

Kritiekpunten/vragen van Doel van acties is niet altijd duidelijk, waarbij vooral het succes van een actie veelal duidelijk niet geformuleerd is. Ook vraagt zij zich af in hoeverre er reeds wordt gewerkt aan contacten, inclusief contacten met de politiek. Zelf ziet zij reden om te zorgen voor richtlijnen en structuren om extreem-rechts te (her)-criminaliseren. En om naar de politiek te vragen om eenduidig en te reageren op extreem-rechts en haar manifestaties.

Bepaling van de grenzen van tolerantie dient een politieke issue te zijn. Hierbij dient ook 'Paars' aangesproken te worden om duidelijk te creëren in het beleid.

Algemene conclusies kunnen niet uit deze bijeenkomst worden getrokken. Daartoe is het mandaat niet aanwezig, noch zijn de interne discussie binnen de eigen organisaties ontwikkeld genoeg.

Wel kan worden geconcludeerd dat:

- Er intensiever moet worden gewerkt richting politiek, en meer specifiek de betrokken ministeries.
- De discussie over de grenzen van tolerantie lijkt een zinvolle activiteit.
- Meer samenwerking is gewenst, het breder maken van de beweging in Nederland is een doel.

Algemene eindconclusie was dat dit gesprek nog een keer overgedaan moet worden om te kijken over er niet meer concrete eisen en samenwerkingsverbanden kunnen worden gesmeed.

PS. Inmiddels is bekend geworden dat Groen Links hierin het voortouw heeft genomen en is er op 10 april een bijeenkomst belegd.

PPS. Eveneens zijn de burgemeesters, reeds in overleg geweest en hebben blijkbaar een gezamenlijke lijn getrokken.

VROUWEN EN EXTREEM-RECHTS

Nationale Vrouwenraad

Vrouwen en extreem-rechts: het lijkt een onmogelijke combinatie. De meeste extreem-rechtse groepen en partijen steken hun antifeminisme niet onder stoelen of banken. Ze hebben een uitgesproken macho imago en trekken vooral mannen aan. Toch slagen deze groepen erin een niet geringe vrouwelijke aanhang te verwerven. Bij de fameuze parlementsverkiezingen van 24 november 1991 hebben bijna evenveel vrouwen als mannen voor het Vlaams Blok gestemd. Ook in de jaren '30 zouden vrouwen een belangrijke bijdrage geleverd hebben tot het succes van het fascisme. Wat bezielt deze vrouwen en hebben zij baat bij succes van extreem-rechts?

In de zomer van 1993 wijddde het tijdschrift "Chronique Féministe" een dossier aan dit thema en op 22-23 oktober 1993 organiseerde een werkgroep van vrouwen van Charta '91 i.s.m. Université des Femmes een colloquium met als titel "Vrouwen en extreem-rechts".

De Nieuwe Orde was/is mannelijk

De Nieuwe Orde is in essentie een mannelijke orde: het (neo)fascisme baseert zich op racisme, anti-communisme én antifeminisme, zowel in de jaren '30 als vandaag. De leiders van deze beweging waren toen en zijn vandaag bijna exclusief mannelijk; vrouwen vindt men enkel onder de leden of sympathisanten, maar vormen ook daar een minderheid.

Maar ook het anti-fascisme is blijkbaar mannelijk. Noch in de jaren '30, noch vandaag spreken anti-fascisme-activisten zich expliciet uit over het anti-feminisme van extreem-rechts.

Nochtans vormt een ideologie die een dubbele hiërarchisering voorstaat, van de maatschappij en binnen het gezin, een duidelijke bedreiging, niet alleen voor de sociale verworvenheden, maar ook voor de positie van vrouwen.

Hoe komt het dat de democratische partijen wel in het verweer gaan tegen het racisme en de autoritaire ideologie van extreem-rechts, maar de derde pijler, het anti-feminisme dat hier onlosmakelijk mee samenhangt, grotendeels onbesproken laten?

De verleidingen van extreem-rechts

Van bij de opkomst van het fascisme in de jaren '30 wordt vrij algemeen aangenomen dat vrouwen op een specifieke manier medeplichtig zouden zijn aan het succes van deze regimes. Zij zouden zich letterlijk laten verleiden hebben door de geüniformeerde leiders Hitler, Mussolini of Degrelle (men spreekt in dit verband wel eens van "rex-appeal"). Vreemd dat deze mythe ook vandaag nog stand houdt. Men hoeft er enkel de geschriften van feministen-tijdgenoten en hedendaagse onderzoeksters op na te lezen om ze te weerleggen.

Voor wat betreft het nazi-regime heeft Rita Thalmann duidelijk het tegenovergestelde aangetoond. Bij de verkiezingen van 1928 en 1930 hebben de Duitse vrouwen massaal socialistisch en katholiek gestemd. Bij de presidentsverkiezingen kozen de vrouwen in meerderheid voor Hindenburg. In België hadden de vrouwen niet eens stemrecht, zodat ze toch moeilijk kunnen verantwoordelijk gesteld worden voor de plotse opkomst van Rex in het Belgisch parlement.

Deze ontwikkelingen en de opkomst van Rex in eigen land, werden door de Belgische feministen op de voet gevolgd. Hedwig Peemans-Poullet nam enkele vrouwentijdschriften door uit deze periode en vond daarin een sterk verzet tegen de toen gangbare idee dat vrouwen zich massaal lieten verleiden/misleiden door extreem-rechts. De tijdschriften "Egalité" en "Femmes"/"Vrouwen" besteedden veel aandacht aan het verzet van vrouwen tegen het fascisme in eigen land en in andere Europese landen. In "Femmes" van februari 1936 wordt verslag uitgebracht van het fameuze "huwelijk" tussen Mussolini en de Italiaanse vrouwen. Teneinde fondsen te verwerven voor zijn dure oorlog in Ethiopië, "vroeg" Mussolini de Italiaanse vrouwen om hun gouden trouwringen in te leveren in ruil voor een goedkopere uitvoering. Volgens de Italiaanse propaganda in die dagen stonden de vrouwen in rijen aan te schuiven om hun ringen in te ruilen voor metalen ringen, waarmee ze als het ware "hertrouwden" met "el Duce". Ook nu nog nemen historici dit verhaal zonder meer voor waar aan en duiden zij deze actie aan als een bewijs dat de Italiaanse vrouwen een belangrijke rol hebben gespeeld bij het succes van de fascist. Toch was al in 1936 duidelijk dat dit verhaal ook een keerzijde heeft. "Femmes" weet uit directe contacten met Italiaanse vrouwen dat de "vraag" om de trouwringen niet bepaald vriendelijk maar wel onder bedreiging van geweld gebeurde, en dit tot in de meest afgelegen dorpjes. In Milaan werden 26 arbeidsters ontslagen omdat ze weigerden hun ringen af te geven. De vrouwen kochten massaal goedkope goudkleurige metalen ringen zodat ze die konden afgeven in de plaats van hun eigen gouden trouwringen.

Wat trok in de jaren '30 vrouwen aan in de extreem-rechtse ideologie?

Er circuleren dus nog heel wat mythes rond de vrouwelijke aanhang van extreem-rechts in de jaren '30. Toch kan die ook niet geminimaliseerd worden. Ook de Belgische feministen konden niet om het feit heen dat extreem-rechts inderdaad heel wat vrouwen aansprak en ze zochten de verklaringen hiervoor in de gezinspolitiek van deze partijen.

De fascistische partijen beweerden op te komen voor de belangen van het gezin en de huisvrouw. Voor hen was de plaats van de vrouw aan de haard en haar rol het op de wereld zetten en opvoeden van zoveel mogelijk (Belgische/Vlaamse) kinderen. Rex en het Vlaamse VNV (Vlaams Nationaal Verbond) gingen zelfs zo ver stemrecht te eisen voor vrouwen, op voorwaarde echter dat zij huisvrouw waren en moeder van tenminste drie (uiteeraard Belgische/Vlaamse) kinderen, en dat in een periode waarin alle traditionele partijen het stemrecht voor vrouwen afwezen.

De feministen begrepen dan ook dat dit aantrekkelijk klonk voor heel wat vrouwen. Vrouwen hadden geen politieke macht, dus wat hadden ze te verliezen onder een autoritair regime? Toch trachtten zij de vrouwen bevestig te maken van de gevaren van deze politiek. In een autoritair regime wordt de rol van vrouwen voor hen bepaald, en kunnen ze nooit zelf hun identiteit opeisen. De zogenaamd gezinsvriendelijke politiek is enkel vriendelijk voor die mensen die beantwoorden aan de criteria die het regime oplegt (Arisch, Vlaams, raszuiver, niet-foeds...; gehuwd, hetero, niet-gehandicapt...). Hoe kan men spreken van een gezinsvriendelijke politiek als die politiek het leven van een groot aantal gezinnen totaal ontvriecht en wie zal de grens trekken in een autoritaire staat? Wat het stemrecht voor vrouwen betreft, wezen zij erop dat Rex en VNV de macht van het parlement serieus wilden beknotten. Wat ben je met een zijje in het parlement, als dat nog maar een paar keer per jaar mag samenkomen, enkel om de begroting te stemmen?

Het ideologisch continuüm

Bovendien bleven de andere partijen totaal onverschillig voor wat vrouwen aanbelangt. Meer zelfs, zij namen zelf discriminerende maatregelen tegenover werkende of werkloze vrouwen (1). In feite lagen de ideeën van de traditionele partijen, christelijke en liberale maar ook de socialistische, op gebied van de positie en de rol van de vrouw, helemaal niet zo ver van die van extreem-rechts.

Peemans-Poullet spreekt in dit verband van een ideologisch continuüm. Ondanks de grote ideologische verschillen tussen links en rechts, kwamen zij zeer goed overeen wat hun ideeën over de rol van de vrouw betreft. Alle partijen waren (en zijn dat ook nog vandaag volgens haar) voorstander van de vrouw aan de haard (in haar superieure moederrol), sociale maatregelen ten voordele van gezinshoofden, een gescheiden levenssfeer voor mannen en vrouwen. Zij gingen nooit openlijk in tegen het anti-feminisme van extreem-rechts, omdat dat anti-feminisme ook bij hen ingebakken zat.

Peemans-Poullet zoekt verder naar verklaringen voor het succes van Rex in het moralistische discours van Rex.

Rex stond voor "law and order", wat zeker aansloeg in tijden van politieke schandalen zoals de jaren '30. Rex preekte een zeer traditionele seksuele moraal en wilde echtscheiding bemoeilijken. Zij spraken steeds over de bescherming van het gezin, en over de responsabilisering van het gezinshoofd. Ook dat moet geruststellend geklonken hebben in de oren van financieel afhankelijke huisvrouwen in tijden van economische crisis.

Maar ook sommige feministen zouden volgens haar iets gezien hebben in de idee van "lebensraum" van de fascist. De jaren '20 hadden behalve meer welvaart ook meer vrijheden voor vrouwen en een lossere moraal met zich meegebracht. De idee van de "nieuwe vrouw", gelijk aan de man, vond opgang in de burgerlijke middelen. Maar van echte gelijkheid was zeker geen sprake, en veel vrouwen waren teleurgesteld door het verschil tussen discours en realiteit. Zij verloren hun geloof in gelijkheid, als dit betekende dat zij zich moesten aanpassen aan de mannelijke norm. In die context pleitten sommige feministen voor een terugkeer naar de dichotomie, de aparte levenssfeer voor mannen en vrouwen, onder het motto "liever thuis de baas dan de eeuwige tweede in het openbaar leven", iets waar extreem-rechtse groepen met hun idee van "lebensraum" direct op inspeelden. Volgens Peemans-Poullet heeft dit in verschillende Europese landen voor hoogoplopende discussies gezorgd binnen feministische groepen. Voor België moet dit nog verder onderzocht worden.

Van de jaren '30 naar de jaren '90

Er is al veel inkt gevloeid over de vraag of de analyse van de jaren '30 ook opgaat voor de jaren '90. Het is evident dat men niet eenvoudig dezelfde conclusies kan trekken voor de opkomst van extreem-rechts vandaag als voor het fascisme van de jaren '30; de maatschappij ziet er heel

anders uit, de economische crisis is van een andere aard en de wereldkaart is grondig gewijzigd. Toch kan men er niet naast kijken: er zijn opvallende parallellen, ook al zijn de extreem-rechtse partijen van vandaag de eerste om, althans in het openbaar, de overeenkomsten met de jaren '30 te ontkennen.

Zoals reeds gezegd, heeft extreem-rechts ook vandaag in Europa een niet te verwaarlozen vrouwelijke aanhang, hoewel in Duitsland, Groot-Brittannië en Frankrijk veel meer mannen dan vrouwen extreem-rechts stemmen. België vormt hierop een uitzondering sinds bij de laatste parlementsverkiezingen evenveel vrouwen als mannen voor het Vlaams Blok stemden. Bovendien heeft het Vlaams Blok heel wat vrouwen onder haar mandatarissen. Toch noemt Hugo Gijsels deze partij de meest anti-feministische partij uit de Belgische geschiedenis. Hoe valt dit alles te rijmen? Verschillende onderzoeksters zijn op zoek gegaan naar verklaringen voor dit fenomeen (2).

Een partij met twee gezichten

Volgens de journalist Hugo Gijsels zijn de vrouwelijke kiezers van het Vlaams Blok zich weinig bewust van het vrouwvijandige karakter van deze partij, omdat deze partij op twee niveaus functioneert. Het eerste is het publiek zichtbare, de mandatarissen als nette heren en dames die het officiële partijprogramma propageren, dat eerder bruin kan genoemd worden, met de bekende standpunten inzake migranten, gezin, cultuur e.d. Daarnaast, of liever daaronder, situeert zich een tweede niveau van extreem-rechtse en neo-nazistische groepen wiens ideologie ronduit zwart is en die het eigenlijke hart van het Vlaams Blok uitmaken. Het is daar dat de directe link te vinden is met de neo-nazistische groepen elders in Europa en de Vlaamse collaborateurs uit de oorlog.

Gijsels toont aan dat verschillende Vlaams Blok-kopstukken ook lid zijn van neo-nazistische groepen zoals Voorpost, Were Di, Dietsland Europa, VMO-ODAL-Alarm. In de ledenbladen van die organisaties kunnen zij zich wel laten gaan in onversneden racisme, anti-semitisme, revisionisme (3), de afkeer voor alles wat progressief is, homoseksuelen en feministen. De modale Vlaams Blok-kiezer/les zou zich een hoedje schrikken bij het lezen van die onfrisse teksten. Maar ook in het Kaderblad van het Vlaams Blok zelf, dus in feite op het eerste niveau, vindt hij sporen terug van virulent anti-feminisme. Als uitleg voor de term "rollenpatroon" leest hij:

"Daarbij komt het er vooral op aan dat vrouwen die hun vrouwelijkheid bijbaars beu zijn of er zich voor schamen zoveel mogelijk de man gaan nabootsen, in de overtuiging dat ze pas dan evenwaardig zouden zijn. Psychologisch gaat het om de uitwerking van een historisch goed te begrijpen minderwaardigheidscomplex dat soms ziekelijke vormen dreigt aan te nemen."

Het Kaderblad waarschuwt zijn lezers verder voor de grote linkse gevaren die onze samenleving bedreigen:

"[...] Daar zitten ook heel wat vrouwen tussen: vrouwen tegen alles en nog wat. En het zijn steevast dezelfde lesbische trutten die in die vrouwenhuizen zitten (4)."

De gezinspartij: van VNV naar Vlaams Blok

Volgens Jo De Leeuw is de stelling van het dubbele niveau niet afdoende om het grote aantal vrouwelijke kiezers van het Vlaams Blok te verklaren. Zij gaat terug in de geschiedenis om de ideologie van het Vlaams Blok vandaag te kunnen situeren.

Het Vlaams Blok ziet zichzelf graag als erfgenaam van het Vlaams-Nationalisme van de jaren '30 en organisaties als het Vlaams Nationaal Verbond (VNV) en Verdinaso, en maakt dat ook duidelijk met de keuze van zijn naam: "Vlaams Blok" was de naam waarmee het VNV in 1936 deelnam aan de wetgevende verkiezingen. Maar net als het VNV is het Vlaams Blok natuurlijk meer dan een nationalistische partij. Het Blok hangt een uitgesproken extreem-rechtse ideologie aan wat betreft de inrichting van de staat, de organisatie van de economie en de gezinspolitiek. Voor al die gebieden heeft het Blok heel wat inspiratie gevonden in de ideologie van het VNV. De visie op de vrouw komt het best tot uiting in de gezinspolitiek.

De Leeuw komt bij haar analyse van het succes van het VNV grotendeels tot dezelfde conclusies als Peemans-Poullet in haar analyse van Rex. Bovendien ziet ze heel wat overeenkomsten tussen de gezinspolitiek van het Vlaams Blok en die van VNV en Rex in de jaren '30 en ze vraagt zich af of hier misschien een verklaring ligt voor het succes van het Blok bij vrouwen.

Het ideale gezin volgens het Vlaams Blok is het traditionele kroostrijke gezin met een kostwinner en een opvoedster aan de haard en een sterk

ouderlijk gezag, analoog met de gehiërarchiseerde maatschappij die het Blok voorstaat. Dit gezin moet de waarden van de "eigen cultuur" doorgeven en moet daarom aan een aantal criteria voldoen. Alle "vreemde" gezinsvormen moeten ofwel verboden worden, ofwel ontmoedigd in de vorm van sterk verminderde of zelfs afgeschaft kinderbijslagen. Daarmee bedoelt het Blok niet alleen gezinnen van allochtone oorsprong, maar ook gezinnen die afwijken van het traditionele hetero-patroon. Het zou homoseksuele koppels b.v. moeten verboden worden kinderen op te voeden. Echte Vlaamse gezinnen daarentegen moeten gestimuleerd worden om zoveel mogelijk Vlaamse kinderen op de wereld te zetten. Volgens het Blok worden Vlaamse vrouwen nu immers door de economische crisis gedwongen om te gaan werken en dus hun kindertal te beperken. Het feit dat beide ouders werken, ondermijnt volgens hen trouwens de stabiliteit van het gezin. Als oorzaak van de crisis ziet het Blok in de eerste plaats de "invasie" van de vreemde arbeidskrachten en de ongelijke verdeling van de sociale zekerheid over Vlaanderen en Wallonië. In een onafhankelijk Vlaanderen zonder vreemdelingen zou de vrouw meer kinderen kunnen krijgen. Het opvoedersloon zou het gezin financieel moeten meewerkend ondersteunen. Zo'n echt Vlaams gezin zou tenslotte meer stemmen mogen uitbrengen, naargelang het aantal kinderen stijgt.

De Leeuw vindt in dit verhaal dezelfde elementen terug die leidden tot het succes van VNV en Rex: de belofte van financiële zekerheid, de erkenning van de vrouw in haar opvoedersrol, een tegemoetkoming in de problemen van de dubbele dagtaak. Ook nu speelt volgens haar het ideologisch continuüm: ook nu gaan de traditionele partijen de facto uit van het gezin als "hoeksteen van de samenleving" en stemmen hun economische en sociale politiek hier volledig op af. Denk maar aan de discriminerende maatregelen inzake werkloosheidsuitkeringen die nu niet meer de "gehuwde vrouwen" treffen, maar de "samenwonenden", die in de praktijk echter voor het grootste deel vrouwen zijn. De Leeuw begrijpt dat heel wat vrouwen teleurgesteld zijn in de bestaande politiek; de combinatie gezin en arbeid is nog steeds problematisch en het opvoeden van kinderen wordt maatschappelijk sterk ondergewaardeerd. De meeste traditionele partijen snijden weinig thema's aan die vrouwen direct aanbelangen en doen slechts schoorvoetend moeite om meer vrouwen tot hun mandaten toe te laten. Het verwondert haar dan ook nauwelijks dat het Vlaams Blok met zijn sterke taal ook heel wat vrouwen aantrekt.

Het profiel van de Vlaams Blok-kiezeres

Tot hier toe bleef het echter bij hypothesen en gissingen naar de motieven van vrouwen om voor extreem-rechtse partijen te stemmen. Ann Carton

Carton waarschuwt dan ook voor al te snelle conclusies die een eigen leven gaan leiden. Zo werd na de verkiezingen snel beweerd (en het Vlaams Blok wil dat graag geloven) dat het Blok heel wat kiezers van de CVP heeft afgesnoept wegens zijn virulent anti-abortusstandpunt, wat helemaal niet blijkt uit dit onderzoek.

Meer dan de helft van de Vlaams-Blokkiezers/essen stemde in de eerste plaats voor die partij omwille van haar migrantenstandpunt. Verder golden als belangrijke motieven: ontgoocheling in (21%) en protest tegen (12%) de traditionele partijen. Slechts een kleine minderheid (4%) gaf expliciet communautaire redenen aan voor hun stembetrag, en nog minder mensen (2%) verwezen naar de abortusweste en de traditionele waarden.

Carton besluit dat de meeste vrouwen zich niet bewust zijn van het standpunt van het Vlaams Blok inzake het gezin en de rol en de plaats van de vrouw in de maatschappij. Zij pleit er dan ook voor dat de bestaande netwerken en organisaties van de verschillende zuilen, vakbonden, sociaal-culturele groepen, bejaardenverenigingen, dit onderwerp niet zouden uit de weg gaan bij hun leden. De Vlaams Blok-ideologie dient niet alleen doorprikt, maar ook openbaar gemaakt te worden, aldus Carton, zodat men achteraf niet hoeft te zeggen: "We hebben het niet geweten."

Politiek van en voor vrouwen

Cartons boodschap is duidelijk: vorming en informeren blijven essentieel, ook als dat betekent dat men moeilijke of gevoelige onderwerpen moet aansnijden. De sociaal-culturele en de syndicale organisaties van verschillende strekking zouden hier elkaar kunnen vinden, want de extreem-rechtse ideologie vormt een bedreiging voor alle democratische krachten.

De opkomst van extreem-rechts en de groei van zijn vrouwelijke aanhang vraagt echter een fundamentele aanpak. Uit de verschillende analyses is gebleken dat heel wat vrouwen teleurgesteld zijn in de traditionele partijen, die onvoldoende haar belangen verdedigen. Als er een kloof is tussen de politiek en de mannelijke burger, dan gaapt er een afgrond tussen de politiek en de vrouwelijke burger.

Een numerieke verhoging van het aantal vrouwen in de politiek zou slechts een begin van een oplossing zijn, en zelfs dit loopt al niet van een leien dakje in België. Het mag daar echter niet bij blijven. Het wordt hoog tijd dat de traditionele partijen hun vrouwelijke kiezers au sérieux nemen in al haar behoeften en rollen; ook in hun eigen belang. Ze verliezen immers evenveel vrouwelijke als mannelijke kiezers aan het Vlaams Blok.

Nationale Vrouweraad
December 1993

vroeg het aan de vrouwen zelf die bij de parlementsverkiezingen van 24 november 1991 op het Vlaams Blok stemden. Haar bevindingen bevestigen voor een deel de conclusies van De Leeuw en Peemans-Pouillet maar brengen toch ook belangrijke nuances aan.

De gemiddelde Vlaams Blok-kiezeres is niet-katholiek, heeft een laag onderwijsniveau, oefent een beroep uit met een laag prestige en dito loon en is doorgaans jonger dan 30 jaar. (Haar gezinssituatie bleek niet significant.)

Vervolgens ging Carton na hoe vrouwen en mannen staan tegenover de bekende thema's van het Vlaams Blok en in welke mate deze attitude bepalend is geweest voor hun stembetrag.

De uitgesproken negatieve houding van het Vlaams Blok tegenover migranten bleek van doorslaggevend belang te zijn om op deze partij te stemmen, en dit voor zowel mannen als vrouwen. De idee van "raszuiverheid" op zich zei de kiezers/essen echter niets. Het autoritaire karakter van de partij bleek geen kiezers/essen aan te trekken; mensen die zich hiertoe aangetrokken voelen, stemmen eerder CVP dan Vlaams Blok. De betuigeling van de kleine criminaliteit was wel significant voor mannen, maar niet voor vrouwen. Het nationalistisch ideeëngoed van het Vlaams Blok trok een deel van de Vlaamsgezinden aan; maar het grootste deel daarvan, zowel mannen als vrouwen, stemde nog steeds Volksunie. Het anti-abortusstandpunt trok geen mannelijke kiezers aan, wel enkele vrouwen, hoewel die om deze reden evengoed op CVP of, verrassend genoeg, (toen nog) PVV stemden. Het opvoedersloon als motief voor een Vlaams Blok-stem was enkel significant wanneer het in contrast gezet wordt met de motieven om voor Agalev te stemmen, niet in contrast met de stemmen voor andere partijen. Volgens Carton zegt dit eerder iets over het uitgesproken roldoorbrekend imago van Agalev bij de kiezer/ess dan over het conservatieve imago van het Vlaams Blok.

Na de verkiezingen werd links en rechts gezegd dat al deze mensen die voor het Blok gestemd hadden onmogelijk allemaal racisten konden zijn. Verschillende waarnemers gingen ervan uit dat sociaal isolement en kansarmoede een belangrijke rol moeten gespeeld hebben. Ook dat werd door Carton onderzocht.

Ze peilde naar het gevoel van politieke machteloosheid en constateerde dat dit inderdaad aanwezig was bij een niet te verwaarlozen deel van het kiezerspubliek. Deze mensen stemden echter eerder blanco dan Vlaams Blok. Het sociaal isolement bleek echter wel een significante factor bij de vrouwen die Vlaams Blok stemden, veel meer dan bij de mannen.

Rechtsradicalen hebben er een vleugel bij

Arnhemmer Kusters en Nijmegenaar Hermesen mede in top van 'volksnationalistische' partij

ROTTERDAM (ANP) - Nederland krijgt er een nieuwe rechts-extremistische partij bij. Een aantal hoek van CP'86 en het neo-nazistische Aktionsfront Nationaal Socialis- wekende 'besloten een nieuwe, "volksnationalistische" partij op te richten. Volgens het Arnhemse ex-CP'86 lid Constant Kusters, een van de oprichters van de partij, is de naam van de nieuwe partij is nog niet bekendgemaakt.

De initiatiefnemers lijken vooruit te lopen op een mogelijk verbod van CP'86. Vandaag wordt het pro- damse partij voortgezet. De Amster- de Graaf liet vorige maand al de eerste stap is naar een verbod van Overigens dreigt CP'86 al uiteen te vallen. Gematigde leden neigen Janmaat. In diverse gemeenten hebben de afgelopen weken ge- spreken plaats gevonden tussen

leden van CP'86 en de CD over de mogelijkheid over te stappen. De radicale jongerenvleugel van CP'86 vindt Janmaat te gematigd. De nieuwe partij is voor die jongeren een alternatief, zegt Kusters.

Vierde Rijk

CP'86 is de laatste paar jaar sterk geradicaliseerd. In Rotterdam, waar de partij vorig jaar een zetel in de gemeenteraad en acht zetels in verschillende deelraden behaalde, is de partij onder leiding van Martijn Freling min of meer de politieke arm geworden van het Aktionsfront Nationaal Socialisten (ANS). Deze ondergrondse groep is de Nederlandse afdeling van het Aktionsfront Nationaal Socialisten (ANS). De ANS is een zogeheten frontorganisatie van de neo-nazi- partij NSDAP/AO die streeft naar Duitsland verboden. Onder invloed van de ANS is CP'86 in steeds extremer vaarwater geko- men. CP'86-aanhangers voeren ge- dens demonstraties mee en ook ge- weld wordt niet geschuwd. In Rot-

terdam zijn de laatste maanden vaak stickers van de NSDAP/AO met stickers van CP'86. Op de kenkruis en teksten staan een ha- raus, Bestrijdt de Jodenpartijen en Wir sind wieder Da.

Leider

De leider van de Nederlandse ANS is de 38-jarige Groninger Elite Ho- man. Hij gaat deel uitmaken van het bestuur van de nieuwe partij. Het is binnen het extreem- rechtse kamp een van de hard- onderhoudt veel contacten met ners en regelmatig betrokken bij met enkele andere ANS'ers was hij in augustus 1992 aanwezig tijdens de herdenkingsmars voor Rudolf Hess in de Duitse stad Rudolstadt. Homan werkt vaak samen met de 24-jarige Kusters, die ook in het bestuur van de nieuwe partij zit- ting zal nemen. Kusters is al tien jaar actief in extreem-rechtse krin- gen. In 1994 voerde hij in Arnhem de lijst van CP'86 aan tijdens de

gemeenteraadsverkiezingen, maar hij werd niet gekozen. In april van het vorig jaar werd Kusters door het landelijk bestuur van CP'86 geroyeerd omdat hij zich ten on- recht had uitgegeven voor lande- lijk partijsecretaris.

Verjaardagsfeestje

Kusters is regelmatig met Justitie in aanraking geweest. In oktober 1993 organiseerde hij een verja- dagsfeestje in het centrum van Arnhem. Enkele tientallen leden van CP'86 en het ANS wilden bewa- pend met messen, ijzeren pijpen, wapenstukken en vlindermessen een forum over vluchtelingenbe- leid verstoren. De politie hield Kusters, aan. In maart 1994 hield Kusters verzoeken, onder wie den cel voor openlijke geweldple- ging en verboden wapenbezit. Tij- dens een huiszoeking vond de poli- tie onder meer een vuurwapen dat was verstoppt in een stofzuiger.

Herman uit Nijmegen. Hermesen is volgens het blad van het Jongeren- raadslid Freling, bijgewoond.

Partijprogramma

Het partijprogramma van de nieu- we partij wordt op 1 juni gepresen- teerd. In het programma is het nationaal-socialistische gedachten- goed zeker terug te vinden, zegt Kusters. „Maar het programma zal ook veel nieuwe, revolutionaire punten bevatten. Het wordt een brede partij, veel standpunten zal te voorkomen dat we meteen ge- kenmerkt worden als discrimine- rende partij, besteden we in het partijprogramma niet veel aandacht aan de buitenlander-problematiek. Wat we daarvan vinden, staat in één zin”, aldus Kusters. De besprekingen over de nieuwe partij in het afgelopen weekende zijn door tal van prominente CP'86- leden, onder wie het Haagse ge- meenteraadslid Stuart Mordaunt en het Rotterdamse gemeente- raadslid Freling, bijgewoond.

Wijzigingen van Aankomstlijst
op de ANS koninkrijkslijst

NSA (Gastiaan van Perlo)
P.O. 55050, 1067 AB Amsterdam

NSA (Mohamed Khofaji)
Postbus 101, 101 CA Amsterdam

Agencia
Svo Achtergracht 101 II
1016 AB Amsterdam
Tel. 020 - 5206755
Fax. 020 - 5202046

Deen Linde (Amsterdam Schiedam)
40 - 1118-burgsteat 070
1016 AB Amsterdam

de Gelderlander
18 april '95